

Vinařský věstník

5

2024

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	4
Třetí země a různé zprávy z oboru	17

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Ministr Výborný v Lucemburku: Evropskou komisí jsem požádal o mimořádnou pomoc ovocnářům, které zasáhly katastrofální mrazy

29. 4. 2024 – Tisková zpráva – Pěstitelům ovoce, které napříč Evropou postihly v minulých dnech katastrofální mrazy, by měla pomoci Evropská komise. Využit by k tomu měla podle českého ministra zemědělství Marka Výborného (KDU-ČSL) finanční prostředky ze zemědělské rezervy či jiných nástrojů EU. Ministr k tomu dnes v Lucemburku na bilaterálním jednání vyzval komisaře pro zemědělství Janusze Wojciechowského. Česko po dohodě s komisařem pošle Evropské komisi v nejbližších dnech oficiální žádost s vyčíslením škod.

„Českou republiku zasáhly v minulém týdnu mrazy, na které se nikdo z pěstitelů nemohl připravit. Kvůli teplému počasí v březnu byla vegetace o měsíc napřed, potom ale nepřišly tradiční jarní mrazíky, se kterými se dá bojovat nebo využít standardní nástroje pojištění. V podstatě se na několik dní vrátilo zimní počasí s celonočními mrazy. Takovou katastrofu v České republice nepamatujeme od roku 1929, na většině území Čech přišli ovocnáři o veškerou úrodu a v letošním roce nesklidí žádné ovoce. Stejně mrazy postihly i několik dalších evropských zemí, proto jsem Evropskou komisí vyzval, aby v této krizové situaci pomohla pěstitelům finančními prostředky ze zemědělské rezervy,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný.

Jen v České republice jsou první odhady škod v ovocných sadech více než 1 miliarda korun (40 milionů EUR), ve vinohradech jsou škody dokonce přes 2 miliardy (80 mil. EUR). Pěstitele ovoce tak nyní čeká rok a půl nákladů bez jakýchkoli příjmů.

„Právě i pro tyto situace zemědělská rezerva existuje a Komise by ji podle nás měla využít. S komisařem Wojciechowským jsem se dohodl, že v nejbližších dnech odešleme oficiální žádost o pomoc s přesným vyčíslením rozsahu katastrofy,“ dodal ministr Výborný.

S komisařem pro oblast zemědělství Januszem Wojciechowským jednal mini-

str Výborný mimořádně ještě před zahájením jednání Rady. Mimo situaci ovocnářů bylo tématem jednání také další snížení počtu kontrol u zemědělců. Komisař ocenil iniciativu českého ministra na Radě v lednu letošního roku, kde ČR předložila požadavek na snížení kontrol u systému satelitního sledování pozemků (systém AMS). S ministrem Výborným se shodl i na tom, že je potřeba v dalším zjednodušení systému pokračovat a Komise již v tomto směru činí další kroky.

„Za důležité považuji také to, že jsme se s panem komisařem shodli na potřebě prodloužení dočasného krizového rámce pro státní podpory v zemědělství, který umožňuje členským státům flexibilně reagovat na mimořádné okolnosti. Prodloužení by podle nás mělo být minimálně po stejnou dobu jako platí bezcelní dohody s Ukrajinou, tedy do poloviny příštího roku,“ řekl ministr Výborný.

Ministři také debatovali o budoucnosti zemědělství v EU. Podle českého ministra zemědělství se EU musí vyhnout situaci, která nastala při přípravě současné společné zemědělské politiky (SZP), kdy členské státy od Evropské komise nedostaly návrh legislativy včas.

„Mezi priority nové SZP určitě musí patřit důraz na generační obměnu, zemědělství se musí stát moderním a konkurenceschopným sektorem, který přiláká mladé lidi. To znamená dát ještě větší důraz na precizní zemědělství nebo nové techniky šlechtění, včetně co nejrychlejšího schválení legislativy k novým genomickým technikám,“ uvedl ministr Výborný.

Při přípravě legislativních povinností s dopadem na zemědělský sektor musí být podle ČR vždy připraveny detailní dopadové analýzy. To bohužel v posledních letech nebylo pravidlem a zemědělská veřejnost si na to oprávněně stěžovala. „Pokud chceme důvěryhodnou politiku, musí být založená na jasných datech. Jen tak o jejích přínosech dokážeme přesvědčit zemědělskou i laickou veřejnost,“ dodal ministr Výborný.

Aktuálním tématem je také připravované provádění nařízení proti odlesňování. Česká republika podporuje smysl a cíle nařízení. Jsme si vědomi, že bez

zastavení odlesňování ve světě nejsme schopni řešit globální problémy, jako je změna klimatu. Její fatální dopady aktuálně pociťujeme. Pro naplnění cílů tohoto nařízení je ale velmi důležité, aby byla provedena klasifikace zemí dle rizikovitosti odlesňování a byl co nejdříve k dispozici funkční a otestovaný informační systém Evropské unie.

„Není akceptovatelné, aby právě tyto klíčové nástroje byly zveřejněny až krátce před nabytím účinnosti nařízení. Je nezbytné členským státům i podnikům v Evropské unii i mimo ni poskytnout dostatek časového prostoru pro adaptaci a snažit se efektivně minimalizovat administrativní zátěž. Proto jednoznačně podporuji, aby termín účinnosti nařízení proti odlesňování byl odložen,“ uvedl Výborný.

Rada ministrů se zabývala také obchodními otázkami. Předpokladem zachování pozitivního vývoje obchodní bilance je zvyšování konkurenceschopnosti evropských farmářů a zmírňování dlouhodobého tlaku různých vlivů na evropské farmáře. Prioritou ČR je najít koncepční dlouhodobé řešení.

„Projednali jsme jasné nastavení pravidel obchodu s Ukrajinou, u kterého se podařilo nedávno dosáhnout křehkého kompromisu s Evropským parlamentem. Bezcelní dohoda tak bude pokračovat i po pátém červnu. Na Evropskou komisii jsem dnes apeloval, aby včas využívala všech prosazených bezpečnostních opatření. Silný a otevřený trh je nezbytný pro další ekonomický rozvoj. Pan komisař mi slíbil, že Komise je připravená na spuštění dohodnutých mechanismů bez odkladu,“ uzavřel ministr Výborný.

**VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ**

Pěstitelé ovoce přišli o 80 procent úrody, v polovině republiky nesklidí nic. Vláda projednala možnou pomoc, o peníze žádáme i Evropskou komisii.

7. 5. 2024 – Tisková zpráva – Místo obvyklých 130 tisíc tun letos tuzemští pěst-

titelé ovoce sklídí kvůli silným mrazům jen pětinu, zhruba 30 tisíc tun. Vyplyvá to z upřesněných odhadů Ovocnářské unie ČR. Sklízet se bude jen v části Moravy, v Čechách mrazy sady zdevastovaly totálně, poškozeno je 95 až 100 procent stromů. V Čechách navíc mrazy ve stejném rozsahu zničily i vinohrady. Velké škody mají i pěstitelé sazenic stromků, ať už lesních nebo ovocných. Pomoc zasaženým sektorům dnes projednala vláda.

„Celonoční silné mrazy, které v polovině dubna postihly především Čechy, se nedají srovnat s běžnými jarními mrazíky, se kterými dokážou naši ovocnáři bojovat. Kvůli teplému březnu byla vegetace v podstatě o měsíc napřed, když do toho na týden přijdou klasické zimní mrazy, není proti tomu obrany,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL) s tím, že podobně ničivou situaci zažili naši pěstitelé naposledy v roce 1929.

Velká část pěstitelů tak letos neskldí žádné ovoce, o sady se ale budou muset starat dále, je potřeba je ošetřovat, například zastříhat stromy. Zůstanou jim tak zhruba dvě třetiny nákladů. Až do další sklizně ale budou tito pěstitelé bez jakýchkoliv příjmů z prodeje. Situaci nepokryje ani pojištění, které řada pěstitelů má. Komerčně pojistit proti mrazům lze, ale v České republice pouze jablka, hrušky, borůvky a jahody. Navíc je pojištění spojeno s řadou dalších podmínek, například pěstitelé jablek nebo hrušek mohou pojištění proti mrazům získat pouze jako doplněk k pojištění proti kroupám, a to i v případech, kdy mají instalované sítě proti kroupám, a toto pojištění pro ně nemá význam.

„I proto jsem v této mimořádné situaci požádal o pomoc Evropskou komisi. Na základě mého jednání s komisařem pro oblast zemědělství Januszem Wojciechowským jsem v minulém týdnu odeslal dopis s oficiální žádostí o pomoc z krizového balíčku EU ve výši 100 milionů EUR,“ uvedl ministr Výborný.

Zároveň má Ministerstvo zemědělství pro případnou kompenzaci části škod způsobených zemědělcům velmi nepříznivými klimatickými jevy notifikovaný Rámcový program pro řešení rizik a krizí v zemědělství, který byl aktuálně notifikován u Evropské komise do konce roku 2028. V minulosti již MZe tento program pro částečnou kompenzaci škod mrazem na ovocných kulturách použilo. Jak již dříve ministr Výborný uvedl, MZe je připraveno skrze tento program poskytnout pěstitelům minimálně 100 až 200 milionů korun.

„Záviset bude také na tom, zda Evropská komise poskytne pomoc z krizového balíčku. Podle toho se rozhodneme, zda otevřeme i náš notifikovaný národní program, nebo zvolíme cestu navýšení evropské pomoci možným kofinancováním, který zpravidla Komise povoluje,“ dodal ministr.

Další možností, jak pomoci postiženým sektorům, je obdobně jako v předchozích případech řešení či zmírnění dopadů krizí využitím provozních úvěrů prostřednictvím Podpůrného a garančního a rolnického fondu (PGRLF), a to snížením jistiny provozních úvěrů poskytnutých komerčními finančními institucemi.

„I tato cesta, kterou pozitivně kvitovali další členové vlády, by si vyžádala navýšení rozpočtu PGRLF minimálně ve výši 300 milionů korun,“ upozornil ministr Výborný.

Vláda si je podle ministra Výborného vědomá rozsahu škod, a to zvláště v sektoru ovocnářství. „Jako vláda jasně deklarujeme, že jsme připraveni hledat optimální a spravedlivé způsoby pomoci. I do budoucna je klíčové, abychom podporovali pěstitele, kteří jsou v rámci investic ochotni reagovat na dopady těchto mimořádných klimatických jevů. Současně chci zdůraznit, že nemáme v úmyslu kompenzovat někomu podnikatelské riziko a veškeré ztráty, ale chceme pomoci zvládnout tíživou situaci těch, kteří byli postiženi mimořádnou katastrofou a hrozí jim existenční problémy,“ dodal ministr.

Dle odhadů Ovocnářské unie Čech a Moravy je prvotní odhad škod na úrovni 1 miliardy korun. Až 80 % ovocnářských podniků bude mít nulovou sklizeň ovoce. Celkově se očekává pokles sklizně ovoce zhruba o 80 %. Pro stěžejní ovocný druh v ČR, jablka, odhaduje Ovocnářská unie letošní sklizeň na úrovni 22 % ve srovnání s předchozím 5letým průměrem (u hrušní 21 %, u višně a třešně dokonce 14 %, resp. 16 %). Vzniklá situace existenčně ohrožuje mnoho pěstitelů, kteří budou mít výrazný propad tržeb.

U pěstitelů jahod je poškozená plocha cca 120 hektarů, většina pěstitelů patří mezi menší pěstitele do výměry cca 4 hektarů. Míra poškození u jahod je 20 % až 100 %, zejména v závislosti na tom, zda byly porosty chráněny netkanou textilií. Předběžný odhad škod je cca 50,4 mil. Kč.

Dle vyjádření Svazu vinařů došlo k poškození 95 % vinic v Čechách, zatímco

na Moravě se škody pohybují minimálně na úrovni 23 % snížení výnosu. Došlo tak k celkové úhrnné škodě na hroznech ve výši asi půl miliardy korun.

V sektoru okrasného školkařství je v letošním roce osázeno cca 1200 hektarů školek, mrazy postihly zhruba 1000 hektarů. Celkově je poškozeno 60 až 70 % sazenic, u některých druhů dřevin došlo ke 100% poškození. Škody u školkařů dle odhadů dosáhly až 1 miliardy korun. Přesný rozsah škod není momentálně možné zjistit, neboť lze očekávat, že část mrazem poškozených sazenic může regenerovat.

**VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ**

Český rozhlas: Vláda problémům zemědělců dostatečně nevěnuje pozornost. Jsme pro ni malý elektorát, říká šéf Agrární komory

7. 5. 2024 – Český rozhlas Plus/Interview Plus – Čeští zemědělci jsou hrubě nespokojeni s tím, jak s nimi jedná vláda, a zvažují další demonstrace. Situaci v oboru výrazně zdramatizovaly jarní mrazy, které poškodily ovocné stromy i další plodiny. Přestože ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL) slíbil státní podporu, farmáři nejsou spokojeni s její výší ani rozsahem. Může protesty zemědělců vůbec něco odvrátit? V Interview Plus odpovídá Jan Doležal, prezident Agrární komory. Rozhovor si můžete poslechnout zde: <https://plus.rozhlas.cz/vlada-problemum-zemedelcu-dostatecne-nevenuje-pozornost-jsme-pro-ni-maly-9229900>

AKCR.CZ/9. 5. 2024

Ekologické vinařství v ČR v roce 2022

V roce 2022 bylo ekologicky obděláváno 1 111 ha vinic, z toho 202 ha se nacházelo ještě v přechodném období. Plocha biovinic tak tvořila 7 % plochy veškerých vinic ČR a meziročně se zvýšila o 28 ha. Biovíno produkovalo 58 vinařů, meziročně přibylí dva. Ekologické vinohradnictví bylo dotačně podpořeno necelými 22 miliony Kč.

Více zde: https://eagri.cz/public/portal/-a45450---ZFZJ0dbm/rocnka-2022-ekologicke-zemedelstvi-v-cr?_linka=a575388

ROČENKA (2022) EZ V ČR, MZE 2024/JS

Ze zahraničí

Strategie budoucnosti evropského zemědělství a potravinářství

Profesor Peter Strohschneider, který byl Evropskou komisí pověřen vedením strategického dialogu o budoucnosti evropského zemědělství a potravinářství, už podle informací evropských médií zpracoval první návrh zprávy o strategickém dialogu. Mělo by se zatím jednat pouze o hrubý náčrt v celkové délce 7 stran, návrh by měl být pracovním skupinám strategického dialogu předložen dne 17/05/2024, kolegium komisařů by ho mělo projednat dne 22/05/2024.

Závěrečná zpráva by podle prvotních informací měla být rozdělena do čtyř hlavních částí (mimo ty bude obsahovat i shrnutí a úvod): budoucnost zemědělství v EU, hlavní zásady pro budoucí zemědělské a potravinářské politiky, doporučení s cílem uvedení do praxe a závěry zaměřené na výhled do budoucnosti. Výsledkem by měla být společná vize založená na hlavních projednávaných otázkách – zemědělství, planetární hranice, zemědělsko-potravinářský hodnotový systém, spotřebitelé, venkovské oblasti, odpovědnost společnosti a uznání zemědělství. Dokument by měl podle prvotních informací shrnovat hlavní zásady, které skrze řadu širokých a rozsáhlých prohlášení mají umožnit cestu k udržitelným zemědělsko-potravinářským systémům s tím, že podle návrhu profesora Strohschneidera „obvyklý postup nepřipadá v úvahu“, přičemž náklady na nečinnost budou podle profesora vyšší než náklady na přechod k udržitelnosti.

První návrh v pracovní verzi obsahuje rovněž sekci doporučení, která se zatím skládá z 15 pracovních balíčků vycházejících z doporučení jednotlivých pracovních skupin. Balíčky jsou zaměřené na různá témata – například balíček pro oblast příjmů zemědělských podniků a výrobních faktorů obsahuje odkazy na tržní odměnu, veřejnou podporu, výrobní faktory (půda, přírodní zdroje, práce, kapitál), pracovní sílu, rozmanitost i generační obměnu. Další pracovní balíčky

zahrnují přístup k soukromému i veřejnému kapitálu, přístup ke znalostem a technologiím a jejich využívání, precizní zemědělství, šlechtění, hnojiva, pesticidy, stroje, patenty, inovace, živočišnou výrobu nebo ekosystémové služby. Doporučení by se měla týkat i Společné zemědělské politiky, zejména s ohledem na pozitivní externalitu SZP, účinnost pravidel, sekvestraci uhlíku, agro-ekosystémy, oběhové hospodářství, chov hospodářských zvířat a dobré životní podmínky zvířat, podporu udržitelných zemědělských postupů, poradenství, vzdělávání, ekologické zemědělství i zvyšování udržitelnosti konvenčních zemědělských postupů. Další se budou zabývat rovněž pokrokem směrem k udržitelným potravinovým systémům, a to včetně dostupnosti potravin, cenové dostupnosti potravin, bezpečnosti potravin, udržitelného zadávání veřejných zakázek, podpory zdravého a udržitelného stravování, zdanění, plýtvání potravinami a potravinovými ztrátami. Další oblastí by mělo být lepší fungování potravinového řetězce, který by se měl zabývat cenami potravin, maloobchodem, marketingem, tržní silou v dodavatelském řetězci, transparentností na trhu (označování, tvrzení), reklamou, ochranou spotřebitele, atd. Jeden z balíčků by se měl také zabývat zemědělsko-potravinářským systémem EU ve světovém kontextu. Do této oblasti by měla spadat konkurenceschopnost, zrcadlové doložky, strategická autonomie, CBAM, cla, daně, odvody, dohody o volném obchodu i pravidla hospodářské soutěže. Kromě výše zmíněného jednání pracovních skupin (17/05/2024) a kolegia komisařů (22/05/2024) je rovněž naplánováno další plenární zasedání organizací, které se strategického dialogu účastní, a to na 11-12/06/2024.

FOODNET.CZ/8. 5. 2024

Aktuální stav Strategického dialogu

ŠEvropská komise v lednu 2024 zahájila Strategický dialog k budoucnosti

evropského zemědělství a potravinářství. Výstupem Strategického dialogu by měla být závěrečná zpráva, která bude obsahovat řadu doporučení a možných opatření pro další směřování sektoru, budoucí vizi, zpráva by měla být podle původního plánu dokončena v září 2024. Přestože je nyní Strategický dialog zhruba v polovině, podle informací evropských médií jsou zúčastněné strany (celkem 29 evropských organizací a institucí) nadále daleko toho definovat konkrétní opatření nebo dosáhnout dohody. Zúčastněné organizace podle dostupných informací teprve začínají podrobněji diskutovat o čtyřech hlavních tématech, tedy o hospodářském růstu, udržitelnosti, inovacích a hodnotovém řetězci. Příští plenární zasedání je naplánováno na červen, strany se zatím údajně shodly jen na velmi obecných aspektech týkajících se problémů zemědělců a potřeby zohlednit udržitelnost a ochranu životního prostředí.

FOODNET.CZ/30. 5. 2024

Podpora světové banky pro snížení dotací u některých komodit

Světová banka v uplynulém týdnu podpořila odklonění dotací z podpory zemědělské produkce náročnější na CO₂ včetně červeného masa nebo mléčných výrobků ve prospěch produkce ovoce, zeleniny nebo drůbeže, tedy potravin, jejichž produkce je podle Světové banky klimaticky příznivější. Aby bylo možné splnit celosvětové závazky v oblasti klimatu do roku 2050, musely by země nejen v EU, ale i mimo ni, investovat do produkce ovoce, zeleniny a drůbeže 260 miliard dolarů, což je podle Světové banky 18krát více, než kolik země investují v současnosti. Pomoci zajistit dostatek investic by mělo pomoci právě přesměrování dotací z podpory produkce zemědělských komodit, které Světová banka považuje za více náročné z hlediska produkce CO₂.

FOODNET.CZ/21. 5. 2024

Již 140 environmentálních organizací je proti zmírnění pravidel SZP

Skupina 140 nevládních environmentálních organizací (včetně Greenpeace, BirdLife, či Friends of Earth) zaslala dne 13/05/2024 otevřený dopis evropským institucím, ve kterém odsoudila zmírnění ekologických podmínek v sektoru zemědělství, jejichž plnění je nutné pro získávání dotací ze Společné zemědělské politiky. Nevládní environmentální organizace krok považují za snahu politiků získat podporu před nadcházejícími volbami do Evropského parlamentu.

FOODNET.CZ/21. 5. 2024

Co se stalo se strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“?

Dne 20. května 2020 zveřejnila Evropská komise sdělení o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“. Tato „Farm to Fork Strategy“ měla tvořit část Zelené dohody (Green Deal) věnovanou zemědělsko-potravinářským systémům, aby byly „spravedlivé, zdravé a šetrné k životnímu prostředí“. Strategie uvádí řadu legislativních i nelegislativních návrhů, které měla Komise předložit do konce legislativního období 2019–2024. Ze všech návrhů, které tvořily součást Zelené dohody, byly nejméně úspěšné návrhy „od zemědělce ke spotřebiteli“, a to buď proto, že byly zamítnuty, protože proces stále probíhá, nebo proto, že je Komise vůbec nepředložila. Politicky nejdůležitějším pilířem této strategie byl návrh nařízení o udržitelném používání pesticidů (SUR) předložený v roce 2022, jehož cílem bylo do roku 2030 snížit používání pesticidů a rizika s ním spojená o 50 %. Po dlouhém a obtížném legislativním procesu Evropský parlament návrh zamítl kvůli neshodě názorů, jedni jej považovali za příliš ambiciózní a druzí za nedostatečně ambiciózní. Komise, která si uvědomila, že ani Rada nebude schopna shromáždit většinu potřebnou k dosažení dohody, nakonec návrh na začátku roku 2024 stáhla.

Dalším textem, který měl být protíváhou návrhu o pesticidech tím, že zemědělcům nabídne konkrétní alternativy pro snížení používání chemických látek, bylo nařízení o nových genomických technikách (NGT). Komise svůj návrh zveřejnila v roce 2023 a navrhla v něm rozlišovat mezi NGT1 (rostliny získané

cílenou mutagenézí nebo cisgenézí, které se mohou vyskytovat i v přírodě nebo mohou vznikat konvenčním šlechtěním) a NGT2 a zavést pro NGT diferencovaný oznamovací/povolovací proces pro uvádění těchto odrůd rostlin na trh. Evropský parlament pracoval rychle, aby mohl přijmout svůj postoj na začátku roku 2024. Rada však uvízla na mrtvém bodě (zejména kvůli Maďarsku, Rumunsku, Polsku, Rakousku, Chorvatsku a Slovinsku) a belgické předsednictví raději v tomto předvolebním období nepokračovalo v práci.

Na konci roku 2022 přijala Komise návrh pravidel pro certifikaci absorpce uhlíku zemědělskými podniky (uhlíkové zemědělství). Jedná se o jeden z mála návrhů, jehož legislativní proces byl dokončen a který se stal nařízením EU. Tímto textem spoluzákonodárci zavádějí celoevropský systém certifikace, který bude odkazovat na činnosti přispívající k zachycování uhlíku a odměňovat je. Pokud jde o zemědělský rozměr textu, definice „uhlíkového zemědělství“ je široká a Parlament a Rada do ní zahrnuli i snižování emisí: konkrétně by do oblasti působnosti této certifikace mohly spadat všechny zemědělské činnosti, které přispívají k zachycování uhlíku a snižování emisí skleníkových plynů. Aby mohly být činnosti uhlíkového zemědělství certifikovány, musí být zachovány po dobu nejméně pěti let, nesmí vést k získání půdy pro spekulativní účely a musí poskytovat alespoň jeden další vedlejší přínos pro biologickou rozmanitost. Odvětví chovu hospodářských zvířat je však stále vyloučeno z výhod snižování emisí a na rok 2026 je naplánována doložka o přezkumu tohoto bodu.

V roce 2023 Komise rovněž předložila návrh směrnice zaměřené na snížení množství potravinového a textilního odpadu se závaznými cíli, kterých mají členské státy dosáhnout do roku 2030. Evropskému parlamentu se podařilo schválit jeho postoj v prvním čtení, v němž požadoval, aby závazné cíle pro snížení množství odpadu do roku 2030 navržené Komisí byly zvýšeny na nejméně 20 % v oblasti zpracování a výroby potravin (z 10 %) a 40 % na obyvatele v maloobchodě, restauracích, stravovacích službách a domácnostech (z 30 %) ve vztahu k ročnímu průměru vyprodukovanému v letech 2020–2022. Ani tato otázka nebyla v Radě dořešena a očekává se, že po evropských volbách bude práce pokračovat a pokusí se najít řešení tohoto problému.

Dalším důležitým pilířem strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ byly podle záměrů Evropské komise dobré životní podmínky zvířat, balíček opatření, který měl zahrnovat návrhy týkající se dobrých životních podmínek zvířat během chovu a porážky, označování živočišných produktů a dobrých životních podmínek zvířat během přepravy. Na konci roku 2023 spatřil světlo světa pouze návrh týkající se přepravy zvířat, který zavádí přísnější pravidla týkající se doby přepravy, minimálního prostoru pro zvířata, přepravy při extrémních teplotách a používání technologických monitorovacích systémů. Z časových důvodů je návrh teprve na začátku parlamentního procesu.

V neposlední řadě je důležité zmínit navrhovaný zákon o obnově přírody, ačkoli oficiálně není součástí uvedené strategie, ale evropské strategie pro biologickou rozmanitost, která je rovněž součástí Zelené dohody. Cílem návrhu bylo stanovit několik cílů a závazných povinností obnovy pro širokou škálu ekosystémů, od lesů a zemědělské půdy až po městské oblasti, řeky a mořské biotopy. Tento text byl předmětem velmi bouřlivého procesu, zejména kvůli části týkající se zemědělské půdy, na kterou nakládal cíle a ukazatele (např. počet motýlů na polích a procento neproduktivní půdy). Akt o obnově přírody se stal jakýmsi politickým symbolem polarizace debaty o zelené dohodě a zemědělství, rozdělil Evropský parlament a představoval bod zlomu, což bylo jednou z příčin řady protestů zemědělců a vedlo Komisi k návrhu na zmírnění environmentálního podmíněnosti SZP. Přestože Parlament a Rada poté pracně dosáhly politické dohody – kterou Evropský parlament potvrdil na plenárním zasedání v únoru 2024 – Rada odložila konečné hlasování, čímž fakticky zablokovala – prozatím – schválení zákona o obnově přírody.

Další otázkou, která nebyla součástí strategie Farm to Fork, ale která měla určitý dopad na diskusi o zemědělsko-potravinářské politice, je otázka revize směrnice o průmyslových emisích (IED). Směrnice o průmyslových emisích stanoví pravidla pro prevenci a kontrolu znečištění způsobeného emisemi z velkých průmyslových zařízení do ovzduší, vody a půdy a zahrnovala již velké chovy prasat a drůbeže. Parlament a Rada se dohodly na kompromisním znění, které vylučuje chovy hovězího dobytka (s výhradou doložky o přezkumu v roce ▶

2026) a zvyšuje počet chovů prasat a drůbeže, které spadají do oblasti působnosti směrnice, a musí tudíž plnit její povinnosti. Text byl schválen na začátku roku 2024.

Ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ je mnoho návrhů, které Komise ani nepředložila, ačkoli provedla přípravné práce a v mnoha případech i veřejné konzultace. Je tedy zřejmé, že v samotné Komisi nedošlo k politické dohodě o těchto návrzích. Především chybí celá řada ohlášených návrhů na revizi pravidel pro nutriční označování, označování původu některých výrobků a označování data minimální trvanlivosti, které měly být zveřejněny v roce 2022. Stejně tak dosud nebyl předložen návrh týkající se označování udržitelnosti potravinářských výrobků.

Plány Komise rovněž požadovaly zveřejnění nutričních profilů, tj. prahových hodnot pro živiny, jako je tuk, cukr a/ nebo sůl v potravinách, při jejichž překročení jsou výživová a zdravotní tvrzení omezena nebo zakázána. Na základě hodnocení Komise deklarovala svůj záměr posílit úlohu propagačních kampaní EU pro zemědělsko-potravinářské produkty revizí kritérií. O tomto možném návrhu a o možném vyloučení některých zemědělsko-potravinářských produktů z propagačních programů ve jménu udržitelnosti se dlouho diskutovalo, ale ani k tomuto tématu Komise návrh nezveřejnila.

Zatím nebyly zveřejněny ani návrhy na minimální kritéria udržitelnosti pro veřejné zakázky na potraviny a revize programu EU pro dodávky ovoce, zeleniny a mléka do škol.

Politicky nejvýznamnější je však nezveřejnění iniciativy rámcového zákona o udržitelném potravinovém systému, právního rámce pro evropské zemědělsko-potravinářské systémy, který měl formovat budoucí SZP. Navzdory veřejné konzultaci v roce 2022 a zařazení do pracovního programu Evropské komise na rok 2023 tento návrh nikdy nespátřil světlo světa. Ve skutečnosti Komise v reakci na nespokojenost a obvinění z polarizace zemědělské debaty raději zahájila strategický dialog o zemědělství, než aby zaujala jasné stanovisko k budoucnosti evropské zemědělské politiky.

A konečně, v rámci taxonomie má Evropská komise navrhnout akt v přenesené pravomoci o zemědělství. Taxonomie, resp. nařízení o zeleném financování, má stanovit kritéria pro vymezení financování, které lze či nelze

kvalifikovat jako prospěšné pro životní prostředí a které budou moci organizace uvádět v rámci svých environmentálních závazků. První verze návrhu aktu v přenesené pravomoci pro zemědělství (na niž pracovala skupina odborníků svolaná Komisí, která však neměla žádné odborné znalosti ze zemědělství) byla zrušena komisařkou McGuinnessovou. Tato skupina stanovila zásadu celkového snížení rozsahu evropského zemědělství a fakticky vyloučila všechny formy zemědělství kromě ekologického zemědělství (čímž zavřela dveře bankovnímu financování zemědělství nebo ho alespoň zdražila). Bude na budoucí Evropské komisi, aby takový akt předložila.

AREV/AYNARD DE CT/16. 5. 2024/JS

Aktuální stav NGT

Belgické předsednictví v uplynulém týdnu předložilo členským státům další kompromisní návrh k novým genomickým technikám, kompromis se týkal problematiky patentovatelnosti. Kompromisní text byl projednáván ve dnech 22–23/05/2024, cílem bylo prolomit patovou situaci ohledně nařízení a uvolnit stávající pravidla GMO pro rostliny získané novými genomickými technikami. Jednou z nejvíce problematických částí návrhu zůstává otázka patentovatelnosti. Návrh, který Evropská komise předložila v červenci 2023, a ke kterému přijal Evropský parlament pozici v únoru 2024, rozlišuje mezi kategoriemi NGT1 a NGT2 (detailněji viz Evropské zprávoдавství z 11/02/2024). Kategorie NGT1 by měla být regulována mírněji, podobně, jako konvenčně šlechtěné rostliny, zatímco kategorie NGT2 by měla být nadále regulována v souladu s předpisy pro GMO. Spor mezi členskými státy je nyní veden o to, zda by kategorie NGT1 měla nebo neměla být vyňata z patentovatelnosti (Evropský parlament zákaz patentovatelnosti podpořil). Předsednictví proto vypracovalo kompromisní návrh, který vyhověl požadavku na nepatentovatelnost – šlechtitelé rostlin žádající o status NGT1 by podle návrhu museli prokázat, že nepožádali o patent. Po posledních jednáních dohodu na úrovni členských států i nadále ale blokuje mimo jiné Polsko, Rakousko, Chorvatsko a Slovensko, země mají blokační menšinu.

FOODNET.CZ/30. 5. 2024

Manifest COPA-COGECA před volbami do EP

Největší evropská zemědělská nevládní organizace Copa – Cogeca představila dne 18/04/2024 svůj program (manifest) před volbami do Evropského parlamentu, které se uskuteční ve dnech 06–09/06/2024. Copa – Cogeca v manifestu prosazuje větší uznání zemědělství jako strategického přínosu pro Evropu. Plán představuje sedm klíčových činností pro budoucnost zemědělství: sladění zmírňování změny klimatu, ochranu přírody a zemědělsko-potravinářské produkce; posílení konkurenceschopnosti a ziskovosti zemědělství EU; zajištění generační obměny zemědělství; zlepšení zdraví a dobrých životních podmínek rostlin a zvířat skrze inovace; zvýšení příspěvků k obnovitelným zdrojům energie a hospodářství; posílení odolnosti a konkurenceschopnosti družstevních podniků; a investování do venkovských oblastí. Manifest navíc identifikuje čtyři nástroje na podporu politiky EU: revize zemědělského rozpočtu; sladění environmentálních, geopolitických a finančních ambicí; globální posouzení dopadů zemědělských politik; a studie proveditelnosti nových návrhů.

FOODNET.CZ/1. 5. 2024

Výjimky v EU pro osivo a sadbu

Evropský parlament hlasoval dne 24/04/2024 během plenárního zasedání mimo jiné i o reprodukčním materiálu rostlin. Návrh Výboru EP pro zemědělství a rozvoj venkova (COMAGRI) byl během plenárního zasedání přijat poměrem hlasů 431 pro, 104 proti, 82 europoslanců se zdrželo. V porovnání s návrhem Komise europoslanci do textu zahrnuli méně přísná pravidla pro přístup, prodej a převod uchovávaných odrůd v malých množstvích – 500 g u zeleniny a až 1000 kg u sadbových brambor. Mělo by být na Evropské komisi, aby později rozhodla o maximálním množství reprodukčního materiálu rostlin, s nímž budou zemědělci obchodovat, aniž by to podléhalo pravidlům. Evropský parlament podpořil výjimky, které podle největší evropské zemědělské organizace Copa – Cogeca mohou vytvořit podmínky pro nekontrolovatelný paralelní trh, podpořen nebyl ani návrh Evropské komise na modernizaci ▶

pravidel pro uvádění reprodukčního materiálu rostlin na evropský trh. To podle Copa – Cogeca může ohrozit i budoucnost evropského zemědělského sektoru. Evropská organizace Euroseeds zastupující evropský osivářský průmysl výsledek hlasování Evropského parlamentu odsoudila a ostře se postavila proti navrhovaným výjimkám. Podle Euroseeds musí mít všichni zemědělci možnost spoolehnout se na řádné zajištění a kontrolu kvality jakéhokoli materiálu, který si vyberou. Množství výjimek a odchylek, které Parlament podpořil, ale tento klíčový prvek oslabuje a ohrožuje spravedlivý společný trh pro šlechtitele i uživatele osiva. Trialogy budou moci být zahájeny až poté, co schválí své stanovisko rovněž Rada EU. Členské státy v rámci Rady nadále o návrhu vyjednávají na technické úrovni, dohody nebude dosaženo před koncem belgického předsednictví. Trialogy tak začnou nejdříve ke konci roku 2024.

FOODNET.CZ/1. 5. 2024

Jednání Rady EU pro zemědělství 29. 4.

Ministři zemědělství členských států EU se sešli dne 29/04/2024 na zasedání Rady ministrů v Lucemburku. Ministři projednali řadu aktuálních témat, v rámci hlasování rovněž přijali politickou dohodu k revizi takzvaných snídanových směrnic i směrnic o lhůtách pro přijetí nových standardů pro zveřejňování informací o udržitelnosti velkými a malými a středními podniky ze strany Komise (tato směrnice odkládá přijetí nových standardů o dva roky, tedy do června 2026, cílem je umožnit společně soustředit se na provádění již přijatých standardů a snížit jejich zátěž).

Hlavním projednávaným bodem byla rychlá a strukturální reakce na současnou situaci v odvětví zemědělství v EU. Ministři zhodnotili přijatá opatření a iniciativy, které byly doposud realizovány a uvítali výsledek hlasování Evropského parlamentu ke zjednodušujícímu balíčku SZP. Rada by navrhované změny SZP měla přijmout dne 13/05/2024. Ministři diskutovali také o možných budoucích opatřeních zaměřených na snížení administrativní zátěže zemědělské politiky pro zemědělce i členské státy a na silnější postavení zemědělců v potravinovém řetězci. Mezi diskutovaná opatření patřil například přezkum

směrnic o nekalých obchodních praktikách, zjednodušení procesu schvalování strategických plánů SZP, odložení provádění nařízení o odlesňování i přezkum technických aspektů monitorování v rámci SZP. Komisař pro zemědělství Janusz Wojciechowski vyzval ministry, aby co nejdříve předložili Komisi pozměněné strategické plány SZP, zavázal se k tomu, že zajistí rychlé a účinné posouzení předkládaných změn.

Řada členských států (DE, AT, BG, HR, EE, FR, DE, HU, LV, LU, MT, PL, RO, SK, SI) rovněž podpořila žádost Německa o zvýšení prahové hodnoty pro státní podporu de minimis z 25.000 EUR na 50.000 EUR (Evropská komise uvedla, že zahájí revizi nařízení o podpoře de minimis v zemědělství, současná pravidla byla naposledy revidována v roce 2019, platí do konce roku 2027). Někteří ministři také podpořili posílení flexibility i v dalších pravidlech DZES, zejména DZES 2 (ochrana mokřadů a rašelinišť) a DZES 4 (zachování minimálního půdního pokryvu s cílem zabránit erozi půdy). Změny obou DZES podpořil francouzský ministr zemědělství, změny u DZES 2 podpořili i zástupci Irska a Lotyšska. Evropská komise zastoupená komisařem pro zemědělství a rozvoj venkova Januszem Wojciechowskim navrhované změny údajně zvaží.

Ministři dále projednali výsledky první výroční zprávy o výkonnosti SZP – přehled provádění SZP. Přestože všechny členské státy předložily své zprávy o výkonnosti SZP včas, ministři uvedli, že zátěž spojená s podáváním zpráv za rok 2024 bude větší, než za rok 2023. Ministři proto vyzvali ke zjednodušení požadavků na podávání zpráv v rámci SZP.

Rakousko v rámci jednání požádalo Evropskou komisi o okamžité pozastavení implementace pravidel EU zaměřených na boj proti odlesňování. Rakousko se obává dopadů na evropské zemědělce, aktuální předpisy je podle AT potřeba revidovat. Stanovisko podpořili rovněž ministři DE a LV, v rámci uzavřeného jednání ale podle informací evropských médií návrh podpořilo celkem 10 delegací. Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski už o odklad implementace nařízení o odlesňování požádal předsedkyni Komise Ursulu von der Leyen.

V rámci diskuse o obchodních otázkách ministři zdůraznili nutnost zachovat otevřenou strategickou autonomii, potravinové zabezpečení, konkurenceschopnost EU i ochranu citlivých odvětví EU, jako je hovězí maso, drůbež, cukr, ethanol a některé druhy ovoce a zeleniny. Komisař pro zemědělství Janusz Wojciechowski zdůraznil pozitivní přínos obchodu pro EU zemědělství i čistou obchodní bilanci. Evropská Unie dosáhla podle komisaře v roce 2023 rekordní obchodní bilance s celkovým přebytkem 70 miliard EUR, což bylo o 22 % více, než v roce 2022 (jednalo se rovněž o druhý největší přebytek obchodní bilance na světě po Brazílii). Vývoz zemědělských a potravinářských produktů na Ukrajinu vzrostl v roce 2023 o 18 % (12 miliard EUR), hodnota dovozu z Ukrajiny v porovnání s rokem 2022 klesla o 10 %. V posledních měsících roku 2023 se dovoz z Ukrajiny do EU vrátil podle komisaře na předválečnou úroveň.

V rámci bodu Různé představila finská delegace bod zaměřený na udržitelné lesní hospodářství, Francie zdůraznila klíčovou roli zemědělství, zemědělsko-potravinářského a lesnického sektoru v ekologickém přechodu.

FOODNET.CZ/8. 5. 2024

Informace z jednání Rady AGRIFISH o povinném označování země původu

Ministři zemědělství projednali dne 28. 5. Mimo jiné povinné označování země původu. Požadavek předložený Německem a Rakouskem, aby nastupující EK urychleně předložila legislativní návrh na rozšíření povinného označování země původu v celé EU na další potraviny a na harmonizaci stávajících právních předpisů, podpořily delegace Estonska, Finska, Francie a Portugalska. Další ministři (Itálie, Švédsko, Nizozemska, Malty a Chorvatska) ústně podpořili požadavek Německa na rozšíření povinného označování země původu potravin na celou EU, aby se:

- 1) zajistila větší transparentnost vůči spotřebitelům;
- 2) umožnilo spotřebitelům činit udržitelná nákupní rozhodnutí, např. výběrem potravin s kratší přepravní vzdáleností;
- 3) posílilo postavení zemědělců v potravinovém řetězci, aby si zajistili spravedlivý příjem.

Polsko, Irsko, Dánsko a Bulharsko byly zdrženlivější a před předložením jakéhokoli nového návrhu požadovaly studii ▶

dopadů. Lucembursko vyzvalo k „nepovinnému“ nebo regionálnímu označování. Slovensko nebylo proti, ale nechtělo zvyšovat administrativní zátěž. Řecko považovalo návrh za dobrý výchozí bod, ale domnívalo se, že je třeba vyvážit potřeby výrobců a průmyslu. Litva podpořila cíl, ale ne nutně danou metodu. ČR byla proti.

V současné době již platí v celé EU řada povinností uvádět zemi původu u některých výrobků, jako je čerstvé, chlazené nebo mražené hovězí maso a balené čerstvé, chlazené nebo mražené vepřové, skopové, kozí a drůbeží maso, dále u vajec, čerstvého ovoce a zeleniny, medu, olivového oleje, balených ekologických výrobků a v některých případech i u hlavní složky potravin, a pokud existuje riziko klamavého označení.

Postoj C/C (přijatý v červnu 2021) je takový, že podporuje povinné označování původu s tím, že výchozí úroveň by byla úroveň pouze EU/ne EU, s tím, že by bylo na rozhodnutí jednotlivých odvětví, zda chtějí přejít na vyšší úroveň povinného označování původu, či nikoliv (tj. název země).

COPA-COGECA/EVA SALIOVÁ/30. 5. 2024/JS

Víno jako důležitý hospodářský faktor EU

Společnost PricewaterhouseCoopers (PwC) vypracovala pro evropské vinařské odvětví studii o jeho významu na základě roku 2022. S objemem 166 milionů hektolitrů se evropské vinařství stále podílí na celosvětové produkci vína více než 60 %. Evropští vinaři pěstují hrozny na 3,2 milionech hektarů s produkcí v hodnotě 30 miliard eur. Zpracování hroznů na víno, zrání, lahfování a dodávání vína zvyšuje hodnotu produkce na 50 miliard eur. S uvedením vína na trh vinaři, velkoobchodníci a ostatními obchodníky tržní hodnota evropského vína zvyšuje na 100 miliard eur. S odvedenými mzdami, daněmi a zisky a s přihlédnutím k nepřímým příspěvkům předcházejících a navazujících odvětví a k indukovaným efektům přispívá evropské vinařské odvětví k hrubému domácímu produktu EU částkou 130 miliard eur. Ačkoli to představuje pouze 0,8 % celkového HDP EU, je to téměř polovina celkové hrubé přidané hodnoty primárního sektoru EU včetně zemědělství, lesnictví a rybolovu. Pokud jde o bilanci zahraničního obchodu evropského vinařství, ta představuje kladné

obchodní saldo ve výši téměř 16 miliard eur. Bez tohoto pozitivního příspěvku vína by byl obchodní deficit EU v roce 2022 o 3,7 % vyšší. Z hlediska hodnoty je víno druhou nejvýznamnější vývozní zemědělskou komoditou EU.

Vinařské odvětví je také nesmírně důležitým zaměstnavatelem, zejména ve venkovských oblastech. Přímou i nepřímou evropské vinařské odvětví v roce 2022 zaměstnávalo 2,9 milionu lidí. To je také důvod, proč si venkovské regiony EU s fungujícím vinařstvím mohou udržet podíl obyvatelstva a nejsou masivně postiženy odlivem obyvatelstva z venkova jako jiné venkovské oblasti. Přínos vína pro cestovní ruch, který je pro mnohé venkovské oblasti klíčový, je obrovský. Jako turisty za vínem lze v EU označit přibližně 36 milionů turistů, kteří utratí přibližně 1,1 miliardy eur přímo ve vinařstvích a zanechají dalších 15 miliard eur za přenocování, dopravu, stravování atd. Co se týče výzkumu a vývoje, vinařské odvětví přispívá částkou 1,1 miliardy eur. Pokud se extrapoluje daňové zatížení evropského vinařského odvětví v přímém a nepřímém sektoru, připadá na vinařství daňový výnos z daně z příjmů právnických osob, daně ze mzdy, příspěvků na sociální zabezpečení, spotřební daně z vína a daně z obrátu v celkové výši 52 miliard eur.

Vinařství tedy představuje pro Evropu a její regiony významný hospodářský faktor. Dalším důvodem významu vinařství v Evropě je historický rozměr, který kdysi vinařství v regionech hrálo. Patří sem pěstitelské oblasti s jejich půdou a odrudami révy vinné – a jejich zemědělské dědictví – a také vinařské tradice, které charakterizují společenskou strukturu regionů, a tím i význam pro kulturní identitu Evropy. To vše by měly mít na paměti především ty síly, jejichž jediným cílem je očerňovat alkohol, a tedy i konzumaci vína v Evropě.

DER WINZER/JOSEF GLATT/15.05.2024

Vinařské odvětví požaduje od EU lepší komunikaci

Sdružení evropských vinařských společností (CEEV) zveřejnilo „Manifest o budoucnosti vinařského sektoru EU“. Na základě výzev a potřeb vinařského odvětví EU vyvozuje CEEV dva základní požadavky na politické instituce EU: „přístup k zemědělské a vinařské politice“ a „lepší vyhodnocování návrhů a větší soudržnost právních předpisů“. Zjed-

nodušeně řečeno to znamená, že hlas zemědělského a vinařského odvětví by mělo být v politické diskusi více slyšet. To znamená větší vliv DG AGRI a Výboru EP pro zemědělství a rozvoj venkova (COMAGRI) na rozhodování, která mají dopad na zemědělství EU. Kromě toho by měla být potvrzena mezioborová pracovní skupina pro víno jako „privilegovaný partner pro dialog s Komisí a Radou EU“. Stručně řečeno, zemědělské a vinařské odvětví by měl mít více přímých kontaktů s rozhodovacími orgány EU. Druhý požadavek se v podstatě týká Evropské komise, z níž se má stát jakási hráz proti Parlamentu a Radě EU, pokud budou požadovat „dalekosáhlé změny“ legislativních návrhů. Za tímto účelem by se Komise EU měla stále více snažit o výměnu informací s vinařským odvětvím, aby lépe porozuměla jeho zvláštnostem.

Výzvy, kterým odvětví čelí, jsou jasné: klesající spotřeba vína v EU, nejistý globální trh, měnící se spotřebitelské návyky a z toho vyplývající nadměrná nabídka vína. Dále zdravotní hrozby (demonizace vína), nárůst extrémních povětrnostních jevů, rostoucí náklady na výrobu a distribuci a složitý soubor byrokratických předpisů. CEEV podporuje tržně orientovanou zemědělskou politiku, jejímž cílem je konkurenceschopnost vinařských podniků. Kromě toho je třeba se pokusit sladit ochranu tradičního produktu s inovacemi, které jsou nutné k naplnění očekávání spotřebitelů. Změnám klimatu je třeba se přizpůsobit, ale také je zmírnit. A konečně, zdravotní politika EU by měla být „koordinovaná, pragmatická a vědecky podložená“. CEEV ve svém manifestu zdůrazňuje význam vinařského odvětví pro EU.

WEINWIRTSCHAFT/23. 5. 2024/JS

Ze zápisu z jednání mezi prezidenty EFOW, CEVI, CEEV a pracovní skupiny Víno při COPA/COGECA dne 13. 5. 2024 v Bruselu

Prezidenti se shodli na tom, že nadcházející politické volby v EU a nové institucionální uspořádání otevírají příležitost k posílení spolupráce mezi organizacemi a že je třeba vyslat veřejnosti a evropským institucím důrazný signál společnými kroky. Zúčastněné organizace sdílely záměr nebýt v této fázi legislativně aktivní v oblasti zdravotních varování. Je třeba spolupracovat s OIV (zejména v průběhu roku 2024, kdy bude ▶

100. výročí založení organizace) a tlačit ji k tomu, aby pokračovala ve zveřejňování kolektivních odborných dokumentů o vztahu mezi konzumací vína a zdravím, aby se zabránilo tomu, že se za jedinečné důkazy považují ty, které prosazuje WHO a protialkoholní lobby.

Je třeba ukázat jednotu odvětví v jeho různých částech hodnotového řetězce, tedy možnost napsat společný dopis o významu vína v EU, který by byl předán politickým představitelům, a využít jej k oslovení nově zvolených zástupců se společným poselstvím o budoucnosti vína, včetně výzvy k podpoře vinařské kultury proti útokům založeným na neobjektivních zdravotních argumentech. Tento dopis by měl zdůraznit kulturní, sociální, ekonomické a historické aspekty vinařství jako celku.

COPA-COGECA/24. 5. 2024/JS

Expertní skupina pro víno bude

Komisař pro zemědělství Janusz Wojciechowski 27. května 2024 odpověděl kladně prezidentům evropských vinařských organizací na jejich žádost o zřízení skupiny na vysoké úrovni, která by se zabývala budoucností vinohradnictví a vinařství v EU: „Nedávné události na trhu odhalily dlouhodobé strukturální, sociální, environmentální a ekonomické trendy a zdůrazňují naléhavost řešení budoucích problémů, které se týkají nejen odvětví vína, ale také našeho venkova, zaměstnanosti a obchodu. V této souvislosti jsem rád, že mohu kladně odpovědět na Vaši žádost o zřízení skupiny pro víno na vysoké úrovni. Pověřil jsem své útvary, aby tato skupina mohla zahájit svou činnost v druhé polovině roku 2024. Cílem bude shromáždit poznatky členských států a zúčastněných stran, zapojit se do diskuse o výzvách a příležitostech, možných řešeních a nakonec formulovat strategické závěry. Tyto poznatky budou hrát zásadní roli při našich budoucích politických úvahách, zejména v souvislosti s nadcházející revizí nařízení o společné zemědělské politice.“

COPA-COGECA/28. 5. 2024/JS

Expertní skupina EU pro odvětví vína

Komise EU slibuje, že vytvoří skupinu odborníků, která vypracuje opatře-

ní na podporu evropského vinařství. Vyplynulo to z diskuse Komise a ministrů zemědělství EU na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov v pondělí 27. května – mimo jiné na naléhání spolkového ministra Cema Özdemira, uvedlo Spolkové ministerstvo pro výživu a zemědělství (BMEL). Komise již dříve potvrdila, „že situace na trhu zejména v odvětví vína je napjatá v důsledku zvýšených nákladů, změn v chování spotřebitelů a chladných období posledních týdnů v době květu révy vinné“, uvádí BMEL. Özdemir vedl kampaň za protioopatření a úlevy pro vinařské podniky, načež Komise přislíbila urychleně sestavit skupinu odborníků. Na internetových stránkách Komise EU zatím nejsou k dispozici žádné informace.

„K obnovení rovnováhy na trhu může pomoci celoevropský program klučení – za to jsem v Bruselu vedl kampaň. To, že Komise chce nyní za tímto účelem zřídit skupinu odborníků, je dobrý první krok, ale řešení nesmí být odsunuto na druhou kolej. Důležité jsou rychlé a konkrétní výsledky,“ říká Cem Özdemir. Výbor evropských vinařských společností (CEEV) nedávno mimo jiné vyzval k vytvoření této skupiny.

WEINWIRTSCHAFT/29.05.24

Studie o zvýšení daní pro potraviny s vyšším obsahem tuku, cukru a soli v souvislosti s obezitou

Univerzita Imperial College publikovala studii o dopadu navýšení daní u potravin s vysokým obsahem tuku, cukru a soli na světový problém s obezitou. Konkrétně studie zkoumala vliv vysokých daní na prodej těchto produktů. Výzkum byl proveden ve 20 zemích světa včetně Mexika, USA, Kanady, Maďarska, Dánska, Nizozemí, Singapuru a Nového Zélandu. Vyšší daň na tyto potraviny v Mexiku způsobila 18% pokles prodeje v supermarketech a 40% pokles prodeje od dalších prodejců. Výsledky ze Severní Ameriky a Nového Zélandu však ukazují, že pro snížení obezity je zapotřebí kombinace opatření navýšení daní a dotací na zdravější varianty jako ovoce a zelenina. Studie zároveň doporučuje navýšení dostupnosti zdravých a cenově přijatelných potravin pro maximální efektivitu opatření.

FOODNET.CZ/8. 5. 2024

Krátkodobý výhled zemědělských trhů v EU: Nejistota zůstává stálým rysem zemědělství

Zemědělství je i nadále ovlivňováno několika událostmi, které zemědělci nemohou změnit, jako jsou klimatické a geopolitické krize, které nadále vyvíjejí tlak na zemědělce. Ty mají dopad na produktivitu, obchod, spotřebitelskou poptávku, ceny a v konečném důsledku na příjmy zemědělců. Od posledního krátkodobého výhledu (podzim 2023) a navzdory určitému příznivému, ale omezenému vývoji nákladů na vstupy jsou jejich ceny, včetně cen energií, hnojiv a krmiv, výrazně nad úrovní před vydáním COVID-pravidel. Nejistoty pro zemědělce vyplývají také z nepředvídatelných extrémních projevů počasí, geopolitických konfliktů, které vyvíjejí tlak na zemědělské trhy, a ekonomických faktorů, jako jsou stále vysoké úrokové sazby a zvýšené náklady na pracovní sílu. Ceny potravin zůstávají stále vysoké, což spolu s nízkými vyhlídkami na hospodářský růst omezuje vyhlídky na oživení spotřebitelské poptávky.

Evropská komise dnes zveřejnila jarní vydání krátkodobé výhledové zprávy pro zemědělské trhy EU na rok 2024, která představuje nejnovější trendy a vyhlídky klíčových zemědělských trhů. Zemědělci v EU se stále potýkají s četnými problémy souvisejícími s náklady na vstupy, které zůstávají z velké části nad úrovní z doby před zavedením COVID-opatření, přestože u některých z nich došlo v poslední době k poklesu. Výroba hnojiv v EU se nadále zotavuje, ale dovoz zůstává na vysoké úrovni. Od začátku roku přijala Komise řadu krátkodobých i dlouhodobých opatření na podporu zemědělců v EU a řešení jejich obav, zejména pokud jde o administrativní zátěž a jejich postavení v potravinovém řetězci. SZP rovněž poskytuje zemědělcům předvídatelnou záchrannou síť a podpůrný rámec, který doprovází přechod odvětví k větší udržitelnosti.

Cenový index zemědělství v EU se ve srovnání s úrovní roku 2022 snížil, ale toto snížení se zatím plně nepromítlo do cen potravin pro zpracovatele a spotřebitele, což by potenciálně mohlo přinést další úlevu spotřebitelům. Zatímco index spotřebitelských cen potravin v EU se od března 2023 stabilizoval, v porovnání s rokem 2015 se zvýšil v průměru o 43 %. V některých zemích EU byl ▶

nárůst výraznější, například v Polsku (+65 %) nebo Litvě (+69 %).

Povětrnostní podmínky se ukázaly jako obecně dobré pro většinu ozimých plodin a travních porostů, ale v některých severozápadních částech EU může být problémem vlhkost. Vzhledem k nepředvídatelnosti extrémních projevů počasí a náhlým změnám pozorovaným v posledním roce je třeba k současným signálům přistupovat s opatrností.

Víno

Produkce vína v Itálii a Španělsku ve vinařském roce 2023/24 (srpen 2023 – červenec 2024) výrazně poklesla z důvodu nepříznivých klimatických podmínek. Spotřeba vína v EU pokračuje v klesajícím trendu, protože mladší generace dávají přednost jiným druhům alkoholických nápojů, jako jsou pivo nebo koktejly, a to navíc s nižší kupní silou spotřebitelů. Krizová destilace, kterou Evropská komise povolila v létě 2023, byla zavedena v několika zemích EU s cílem stáhnout z trhu přibližně 33 milionů hektolitřů vína. Navzdory tomuto zásahu a poklesu výroby se neočekává, že by pokles zásob vína následoval.

EK - DG AGRI/3. 5. 2024/JS

Italská vláda navrhuje změnu ústavy s cílem znemožnit zavedení systému Nutri-Score v Itálii

Italská vláda připravuje změnu ústavy, která by měla znemožnit zavedení systému výživového značení potravin na přední straně obalu pomocí Nutri-Score v Itálii. Jedním z hlavních argumentů pro zavedení ochranných opatření proti zavedení Nutri-Score je diskriminace tradičních italských potravin včetně například extra panenského olivového oleje. Změnu ústavy podpořil i italský ministr zemědělství Francesco Lollobrigida, podle kterého by změna měla ke stávající ochraně italských občanů přidat i právo na zdravou výživu a ochranu produktů symbolizujících národní identitu. Změna italské ústavy bude ale náročný proces – procedura změny již byla zahájena v dolní komoře italského parlamentu, brzy bude zahájena i v horní komoře. O novele by musely obě komory hlasovat dvakrát a její schválení prostou většinou by vedlo k následnému referendu, které by změnu potvrdilo nebo zamítlo. V případě schválení změny ústavy by došlo prakticky k zamezení možnosti

zavedení Nutri-Score v Itálii, protože by ústava potvrdila zdravotní prospěšnost italských potravin.

STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU7.

KVĚTEN 2024

EK připravuje zpřísnění udělování výjimek pro zakázané účinné látky pesticidů

Evropská komise usiluje o zpřísnění pravidel pro nouzové používání pesticidů zakázaných v Evropské Unii. Vyplyvá to podle evropských médií z neveřejné pracovní verze návrhu nového dokumentu s vodítky. Podle pracovní verze by členské státy nemohly povolovat používání látek, které jsou v rámci Evropské Unie výslovně zakázány. Aktualizované pokyny Komise, které prošly poslední revizí v roce 2021, budou projednány na uzavřeném zasedání Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva (SCoPAFF) ve dnech 22–23/05/2024. Dokument se opírá o rozhodnutí Soudního dvora EU z roku 2023, které se týkalo neonicotinoidů. Podle tohoto rozhodnutí členské státy nemohou udělovat mimořádná povolení pro přípravky obsahující účinnou látku pro použití zakázaná ve schválení k zajištění ochrany zdraví a životního prostředí. Zákaz by se mohl rozšířit i na jiné zakázané látky mimo neonicotiny. Členské státy by měly udělit povolení pro mimořádné situace pouze tehdy, pokud jejich důkladné posouzení všech relevantních faktorů obdržené žádosti jasně prokáže, že jsou splněny požadavky článku 53, tedy, že škodlivý organismus nelze omezit žádným jiným existujícím způsobem. V textu se rovněž zdůrazňuje, že "důkazní břemeno" nese žadatel o mimořádné povolení, kterým jsou zemědělská družstva, regionální vlády nebo výrobci pesticidů. Podle pracovní verze dokumentu je důležité v co největší míře zabránit opakovanému mimořádnému povolování neschválených látek.

FOODNET.CZ/21. 5. 2024

Konec účinné látky dimethomorph (DMM)

Evropská unie neprodloužila povolení pro pesticidní účinnou látku dimethomorph (DMM). Účinná látka ze skupiny

amidů karboxylových kyselin se používá ve vinohradnictví mimo jiné proti plísni révy (peronospoře). Členské státy nyní musí do 20. listopadu letošního roku zrušit národní povolení. Veškerá období používání musí skončit nejpozději do 20. května 2025. Přípravky, kterých se to týká ve vinohradnictví, jsou Aktuan Gold, Orvego, Forum a Forum Gold od společnosti BASF, VinoStar od společnosti Adama a Metomor F společnosti Sharda Cropchem. Ačkoli povolení pro přípravky VinoStar vyprší dříve – 31. července 2024 – doba použitelnosti končí 31. ledna 2026. Falcká služba pro ochranu révy vinné doporučuje spotřebovat veškeré zbývající zásoby přípravků obsahujících DMM, protože v letošním roce je poslední možnost, kdy je lze ve vinohradnictví použít.

DDW/21. 5. 2024/JS

Evropská komise a schvalování účinných látek v přípravcích pro ochranu rostlin

Německý europoslanec Norbert Lins (EPP), v té době předseda Výboru Evropského parlamentu pro zemědělství a rozvoj venkova (COMAGRI), vyzval v polovině dubna Evropskou komisi, konkrétně komisaře pro zemědělství Janusze Wojciechowskiho a komisařku pro zdraví a bezpečnost potravin Stellu Kyriakides, k realistickému přístupu při schvalování a zakazování používání účinných látek v EU. Norbert Lins ve svém dopise uvedl, že evropské zemědělství čelí bezprecedentní krizi, kterou stupňuje nedostatek dostupných látek pro boj se škůdci. Podle Linse je třeba přehodnotit evropské postupy pro povolování pesticidů, současný proces trvá příliš dlouho. V nadcházejících letech bude EU muset rozhodnout o povolování a opětovném povolování celé řady pesticidů, přičemž podle Linse hrozí, že pokud dojde k jejich zákazu, nebudou k dispozici žádná další řešení. Lins proto vyzval Evropskou komisi k tomu, aby zajistila, že žádný pesticid nebude v EU zakázán, pokud již na trhu není podobná, udržitelná a cenově dostupná alternativa s přinejmenším stejnou úrovní účinnosti. Lins rovněž vyzval k vypracování posouzení dopadů alternativních strategií ochrany proti škůdcům na životní prostředí a ekonomických důsledků pro zemědělsko-potravinářský sektor. V polovině května ▶

ale skupina 29 nevládních environmentálních organizací vyzvala komisaře Wojciechowskiho a Kyriakidesovou, aby dopis Norberta Linse ignorovali. Environmentální organizace v dopise upozorňují na řadu vědeckých studií, které potvrzují nepříznivé účinky používání pesticidů a kritizují průmyslové zemědělství i nedostatečnou úroveň ochrany biodiverzity.

FOODNET.CZ/30. 5. 2024

Francie: Jak ošetřovat révu bez rizika pokut během kvetení

Od letošního ročníku se na révu vinou bude vztahovat nařízení z 20. listopadu 2021 o ochraně včel a dalšího opylujícího hmyzu při používání přípravků na ochranu rostlin. Francouzská Conseil d'Etat svým rozhodnutím ze dne 26. dubna 2024 zrušila seznam plodin, které jsou považovány za neatraktivní pro včely nebo jiný opylující hmyz. V důsledku toho se ustanovení nařízení z 20. listopadu 2021 nyní vztahují i na pěstování révy vinné. A to platí od roku 2024. V období květu révy vinné lze ošetřovat přípravky na ochranu rostlin pouze 2 hodiny před západem slunce a 3 hodiny po západu slunce. Ať už se jedná o insekticidy, akaricidy, herbicidy nebo fungicidy, týká se to všech přípravků na ochranu rostlin a pomocných látek. Vyhláška nestanoví žádné výjimky pro přípravky na biologickou ochranu, přípravky s nízkým rizikem nebo přípravky povolené pro ekologické zemědělství.

Od otevření prvních květů do opadu okvětních lístků posledních květů a bez ohledu na způsob aplikace přípravků (rosení, práškování, postřik atd.) budou moci vinaři používat přípravky s označením „aplikace možná v době květu“ a insekticidy nebo akaricidy pouze 2 hodiny před západem slunce až 3 hodiny po něm. Fungicidy, herbicidy nebo pomocné látky bez věty týkající se nebezpečí pro včely nebo zákazu budou moci aplikovat v době květu pouze po likvidaci porostu v meziřadí, který láká včely na květy, a vždy při respektování časových omezení stanovených vyhláškou. Za nedodržení ustanovení vyhlášky hrozí trest odnětí svobody až na šest měsíců a pokuta ve výši 150 000 eur.

VITISPHÈRE/MARION BAZIREAUOVÁ/16. 5. 2024/JS

Německý svaz vinařů nesouhlasí s postupem ministerstva zemědělství v přístupu k přípravkům na ochranu rostlin

Po neúspěchu iniciativy SUR v Evropském parlamentu hodlá německá vláda postupovat samostatně na národní úrovni. Spolkové ministerstvo zemědělství (BMEL) ve svém „Programu ochrany rostlin budoucnosti“ stanovilo, jak hodlá snížit používání syntetických chemických pesticidů o 50 %. Německý svaz vinařů (DWV) nyní předložil BMEL své prohlášení. Podle prohlášení má DWV dojem, že BMEL myslí především na regulační právo, nikoli na spolupráci v oblasti ochrany rostlin. DWV lituje tohoto zásadního postoje BMEL a odkazuje na své úsilí o zavedení integrované ochrany rostlin a posílení ekologického vinohradnictví, jakož i na stanovisko DWV k potenciálu snížení ochrany rostlin ve vinohradnictví. DWV postrádá aspekt ekonomického pilíře udržitelnosti, ačkoli ten má zásadní význam pro dosažení cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a pro existenci vinařských podniků.

Podle DWV vědecké studie ukazují, že vinařství bez ohledu na formu pěstování zachovává a podporuje biologickou a strukturální rozmanitost. To je možné nikoli navzdory, ale díky používání přípravků na ochranu rostlin, uvádí DWV. Používání agrotechnických opatření je ve vinohradnictví standardní, ale nenabízí plošnou náhradu za používání přípravků na ochranu rostlin. Za účelem dosažení co nejmenšího dopadu na životní prostředí při současném zajištění výnosů podporuje DWV podporu recyklačních technologií a zařízení snižujících smyv přípravků, jakož i aplikaci prostřednictvím dronů na strmých svazích. Oba přístupy, tedy podpora nových technologií a uznání významu přípravků na ochranu rostlin, v ideovém dokumentu BMEL „Program ochrany rostlin pro budoucnost“ chybí. DWV odmítá „zaměření na náhradu chemicko-syntetických přípravků přípravky na ochranu rostlin z ekologického vinohradnictví. To nesnižuje četnost ošetření, množství ani riziko ve srovnání s mnoha chemicko-syntetickými fungicidy, je to nakonec „čistě zaslepený kalkulační systém“. Samotný přechod na ekologické zemědělství pouze mění používané vstupy a nevede automaticky k větší biodiverzitě. Pro zachování účinné ochrany rostlin je nutný dlouhodobě fungující systém

antirezistentního managementu. Je důležité udržet rovnováhu a zajistit financování výzkumu pro další rozvoj škály účinných látek a účinných syntetických látek šetrných k životnímu prostředí. DWV doporučuje přidat na seznam postupů podporu inovativních metod účinnějšího používání přípravků na ochranu rostlin, včetně biologických.

Podle DWV není navrhovaná regulace bez kompenzace za ztrátu výnosu a vynaložené pracovní síly možná. To vede ke zvýšení výrobních nákladů, a tím k uzavírání zemědělských podniků. Namísto ponechání 10 % plochy ladem je DWV pro podporu střídavého úhuru. Podle JKI se v Německu již podařilo snížit používání pesticidů o 37 % ve srovnání s lety 2011 až 2013. DWV proto považuje za nepochopitelné, proč by měl být i přes již dosažené vysoké snížení zachován plošný cíl o dalších 50 %. Aby se zvýšila motivace k provádění opatření ke snižování emisí, je podle DWV nezbytné provést úplný výpočet nákladů na alternativní opatření. Pobídky založené pouze na opatřeních, která nepokrývají náklady, jako jsou ekologické programy nebo agroenvironmentální opatření, nejsou dostatečné a ani nenaplnují původní cíl financování.

DDW/2. 5. 2024/JS

Registrace nové odrůdy odolné proti padlí a plísni révy a tolerantní k černé hnilobě a plísni šedé

Modrá odrůda Calys byla právě zařazena do oficiálního katalogu rostlin révy vinné pěstovaných ve Francii. Tento kříženec odrůd Mtp 3160-11-3 a Bronner pochází ze série INRA-ResDur2. Calys má geny Rpv1 a Rpv10, které jí dávají velmi dobrou odolnost proti plísni révy a při silném tlaku vytváří pouze drobné nekrózy na listech. Má také geny Run1, Ren3 a Ren9 a je tak tolerantní vůči padlí révy, a to i při silném tlaku. Calys je částečně odolná vůči černé hnilobě. Dvě ošetření kolem období kvetení jsou dostatečná k tomu, aby se zabránilo poškození hroznů a ztrátám na úrodě ve vysoce rizikových situacích.

Tato odrůda raší týden po odrůdě Merlot a má průměrnou vitalitu. Je plodná, ale její malé, volné hrozny s malými bobulemi omezují plíseň šedou i výnos. Calys má vynikající schopnost hromadit cukr v bobulích při zachování vysoké hladiny kyselin. Díky tomu lze ▶

vyrobět ovocná, komplexní, plná vína bohatá na třísloviny a s vysokou barevnou intenzitou.

VITISPHÉRE/MARION BAZIREAUOVÁ/5. 4.

2024/JS

Poškození jarními mrazy v celém Německu

V noci z 22. na 23. dubna klesly teploty v celém Německu pod $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$, v některých regionech dokonce až na $-7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Použití protimrazových svíček však tentokrát téměř nepomohlo, hlásí shodně vinaři. Všechny německé vinařské oblasti jsou ve větší či menší míře postiženy škodami způsobenými pozdními mrazy. Nejhorší škody jsou patrné zejména na východě a severu země.

V Saale-Unstrutu lze podle tamního svazu vinařů očekávat 80 až 100 % poškození na všech plochách. Podle pojišťovny Vereinigte Hagelversicherung je v Porýní-Falci postižena přibližně třetina vinic. Škody ve vinařském odvětví v Porýní-Falci se budou pohybovat mezi 130 až 180 mil. €. Dienstleistungs Zentrum Ländlicher Raum Mosel upozorňuje, že preventivní opatření dokázala snížit napadení jarními mrazy i v letošním roce: V souladu s tím pomohlo mulčování nebo válcování zeleného pokryvu půdy, žádné zpracování půdy nebo „mrazové tažně“ (ponechávají se navíc neuvázané tažně, které se po mrazech buď přiváží, nebo odstraní), které minimalizují škody. Přímá opatření jsou na strmých svazích poměrně obtížná, časově velmi náročná a nemají požadovaný účinek. Ve Falci chránilo dobré zásobení půdy vodou před silným ochlazením, takže se využilo teplo z půdy. Větším škodám zabránila i skutečnost, že letorosty zůstaly suché a neustále vál vítr. Ojedinele bylo pozorováno poškození v mrazových kotlinách. Přestože některé letorosty zmrzly, škody ve Falci byly zatím malé. Klasické mrazové lokality v kotlinách utrpěly jen malé nebo žádné škody.

Podle Bádenského svazu vinařů, byly v regionu postiženy především oblasti středního Breisgau, Ortenau, Kraichgau a Tauberfranken. Württemberský svazu vinařů, zdůrazňuje: Nápadné je, že letos nejsou postiženy jen klasické mrazové lokality. Poškození pozorujeme v celé vinařské oblasti, a to i na strmých svazích, což je pravděpodobně způsobeno bezvětřím a dalšími tepelnými vlivy. Katedra vinohradnictví v Darmstadtu uvádí,

že rozsah škod v důsledku dvou mrazových nocí v Rheingau byl relativně malý. Naopak k vážným mrazovým škodám došlo na Hessische Bergstrasse. V dalších vinařských oblastech, jako je severní Porýní, části Mosely a Sárska a také ve Frankách, však došlo také k rozsáhlým škodám. Rozsah škod a dopad na trh však v této fázi nelze odhadnout. Ministryně zemědělství Porýní-Falce vyjádřila znepokojení nad rozsáhlými škodami způsobenými mrazy. Proto znovu podpořila státem dotované pojištění plodin formou pojištění více rizik. V letošním roce se počet vinic pojištěných proti mrazu výrazně zvýšil. Dotace využijí pojištěnci se smlouvami na téměř 26 000 hektarů. Dotace na pojistné činí 50 % a maximálně 180 €/ha.

DDW/2. 5. 2024/JS

Mraz postihl 90 % vinic v Cahors

Vinohrady v jihozápadní Francii zasáhly mrazy, které začaly v noci ze čtvrtka 18. dubna na pátek 19. dubna. Zdá se, že v oblasti apelace Cahors zůstalo ušetřeno pouze 500 hektarů ze 4 500. Postiženy byly i polohy, které normálně nemrzou. Pak se to opakovalo každou noc až do úterního rána 23. dubna. Teploty místy klesly až na $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Zvláštností této mrazové epizody v roce 2024 je, že k ní došlo ve velmi pokročilých stadiích (stadia obvykle pozorovaná kolem 10. května, tj. 15 až 20 dní předem). Často také zmrzla podočka. Při klasických jarních mrazech mohou sekundární nebo terciární očka, i když jsou mnohem méně plodná, část ztrát nahradit. V letošním roce byla postižena i tato očka. V Juře byly škody menší, asi 40 %, ale na přesné posouzení bude nutné ještě alespoň měsíc počkat. Vinaři už přemýšlí, kde letos nakoupí hrozny.

VITISPHÉRE/ELISA CENTISOVÁ/29. 4. 2024/JS

40 % vinic v Juře sklizených jarním mrazem

V roce 2024 bude úroda stejně malá jako po mrazech v roce 2017. Vinaři z Jury vyšli z noci z pondělí 22. na úterý 23. dubna velmi pesimisticky. Zaznamenané $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ ve vinicích, v kombinaci s vysokou vlhkostí vzduchu a jasnou oblohou dávaly jen malou naději na pře-

žití letorostů, zejména proto, že réva byla 15 dní napřed s průměrnou fenofází 4–6 rozvinutých listů. Pouze 25 % vinic je naprosto nepoškozených. S výjimkou odrůdy Pinot noir, které je na vinicích ve výrazné menšině, letorosty z podoček tamních odrůd neprodukují žádné hrozny. V celé Juře závisí poškození na topografii, nižší části svahů jsou šedé, musíte jít do vyšší nadmořské výšky, abyste našli trochu zeleně.

VITISPHÉRE/MARION BAZIREAUOVÁ/25. 4. 2024/JS

Evropská a francouzská vína nadále dominují světovému trhu

Desáté vydání monitoru Wine Trade společnosti Hopsotch Sopexa potvrzuje dominantní postavení evropské produkce na světovém trhu s vínem. Rostoucími trendy jsou přirozenost, segmentace nabídky a nižší obsah alkoholu. „Téměř 9 z 10 provozovatelů uvádí na seznamu nejprodávanějších francouzská vína (88 %), před italskými (77 %) a španělskými (72 %),“ uvádí studie. Belgie, která je zvláštním případem, vyniká také svou otevřeností vůči jiným původům: „Více než každý druhý belgický provozovatel uvádí argentinská vína, zatímco chilská a řecká vína mají více než patnáctiprocentní nárůst,“ dodává studie.

Španělsko a Chile se nadále odlišují na základě cenové atraktivity, zatímco Itálie klade důraz spíše na inovace a schopnost oslovit mladou generaci. Poprvé byl v rámci této studie analyzován jihokorejský trh a bylo zjištěno, že americká vína jsou v této zemi, která je považována za perspektivní trh, velmi dobře vnímána. Přesto si provozovatelé zachovávají opatrný pohled na trh s vínem, přičemž polovina z nich předpovídá stagnaci trhu s vínem v nadcházejících měsících. Čím menší je však provozovatel, tím je optimističtější (28 % provozovatelů nakupujících méně než 10 000 lahví očekává nárůst prodeje). Jako hnací sílu růstu prodeje označili respondenti tři klíčové trendy, přičemž na prvním místě je „přirozenost“. Přírodní a ekologická vína jsou ve skutečnosti růstovým trhem, zejména z hlediska snížení uhlíkové stopy. Spojené státy přikládají větší význam inkluzivitě, Belgie biodiverzitě.

Další pákou je cenová segmentace, kdy se nabídka vín stává v Číně a Jižní Koreji prémiovější a v Německu a Kana-

dě postupují základní vína. A konečně třetím trendem, na který respondenti upozorňují, jsou lehčí vína, přičemž vína s nižším obsahem alkoholu se prosazují v Německu a anglosaských zemích (Kanada, Velká Británie, USA). V sektoru šumivých vín se zdá, že dynamika prodeje Prosecca se zpomaluje. Nejočekávanějšími víny jsou Cava a Crémant před šampaňským, zatímco Prosecco se posunulo na 4. místo, ještě v roce 2021 bylo na 2. místě. Chardonnay, Cabernet-Sauvignon a Pinot noir si udržují prvenství mezi mezinárodními odrůdami a na straně obalů se očekává nárůst podílu šroubovacích uzávěrů (61 %), zatímco plechovky klesají.

VITISPHÉRE/OLIVIER BAZALGE/26. 4. 2024/JS

Jednání vinařů s prezidentem Emmanuelem Macronem a francouzskou vládou

Na setkání s francouzským prezidentem a jeho vládou ve čtvrtek 2. května vyzvaly zemědělské a vinařské organizace, aby do září předložily svůj strategický plán, který by umožnil čelit výzvám klimatických, environmentálních, obchodních a generačních změn. Zároveň požádaly prezidenta o fyzickou podporu v Dijonu při říjnových oslavách 100. výročí založení OIV, aby ukázal svou lásku ke konzumaci vína a podpořil rozumnou a příjemnou konzumaci ve Francii i v zahraničí. V nejbližších dnech jsou naplánována jednání s vládou, na nichž se bude pracovat na ceně vína. Toto setkání bylo po Salonu zemědělství netrpělivě očekáváno zemědělským světem obecně a vinařským odvětvím zvláště. Odráží se v něm prezidentova ochota naslouchat a umět seřadit otázky mezi to, co je naléhavé, a to, jakým směrem se má zemědělství země ubírat. Hlavu státu doprovázel premiér Gabriel Attal a šest ministrů. FNSEA připomněla hlavní požadavky. Pro vinařství jsou krátkodobými opatřeními nouzový podpůrný fond, dočasné klučení, trvalé klučení a podpůrná opatření pro současný trh.

Co se týče střednědobé a dlouhodobé strategie pro vinařské odvětví, je třeba pokročit v otázkách konkurenceschopnosti a získání podílu na trhu a nebýt stále rukojmím různých politik, za které vždy vinaři platí: Trump, Čína atd. Oficiální návštěva čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v Paříži 6. května živí na

děje na vyřešení konfliktu ohrožujícího Cognac a Armagnac. Prezident uznal, že v zemědělském odvětví je víno často terčem útoků. Toto setkání bylo příležitostí připomenout závažné důsledky Trumpových cel pro toto odvětví. Nedošlo k žádnému řešení, pouze k pozastavení, které vyprší v červenci 2026. Dopad tohoto cla však spočívá ve snížení vývozu vína o 40 % a v nákladech odvětví ve výši 500 milionů eur kvůli leteckému sporu, který s vinaři nemá nic společného. K „minimálním cenám“, o nichž se prezident zmínil během své návštěvy Salonu zemědělství, se vyjádřil takto: „O to už nejde.“ Organizacím, které si myslely, že mluví o regulovaných cenách, jasně sdělil, že se mylí. Jedná se o globální trh a ukazatelem musí být výrobní náklady. „Nebudeme upadat do mechanismu regulovaných cen“, termín „minimální cena“ nepoužil.

Téma klučení vinic nebylo s prezidentem otevřeno. Cílem odvětví je vypracovat do poloviny května průzkum, který by zahrnoval celou Francii a všechny vinaře a který by vyčíslil potřebu dočasného a trvalého klučení v jednotlivých regionech. Odvětví požaduje vykloučení 100 000 ha, ale v současné době není nikdo schopen říci, kolik by mělo být vykloučeno dočasně a kolik trvale. Někteří chtějí restrukturalizovat, další změnit SOT s vínem a jiní ji zachovat. Je důležité mít průzkum, aby se přesně vědělo, jaké prostředky jsou potřeba k přípravě na zelenou režimu klučení, který by měl být otevřen v polovině října. Odvětví požaduje podporu dočasného vykloučení ve výši 1 500 €/ha a trvalé vykloučení ve výši 4 000 €/ha (s cílem ztráty produkčního potenciálu). Probíhají jednání mezi orgány EU a Francií. Evropská komise je této myšlence jistě otevřená. Odvětví mimoto ještě požaduje navazující podporu na finanční injekce pro podniky v ekonomických potížích (ovlivněné poklesem spotřeby a rozmarnou počasí), podporu soukromého skladování a podporu na restrukturalizaci podniků (zejména družstevních vinařství).

VITISPHÉRE/ALEXANDRE ABELLAN/3. 5. 2024/JS

Podpory francouzských zemědělců

Francouzská vláda v uplynulém týdnu představila nový balíček opatření na podporu francouzských zemědělců. Součástí balíčku je například 50 mili-

onů EUR na podporu projektů přizpůsobených změně klimatu, hotovostní půjčky až do výše 75.000 EUR i upuštění od navyšování cen zemědělské nafty. Zlepšeny by také měly být důchody zemědělců, snížena by měla být daň z nezastavených pozemků, posílena by měla být suverenita v oblasti živočišné výroby a mělo by být umožněno obdělávání úhoru. Francouzský premiér Gabriel Attal uvedl, že francouzská vláda je plně odhodlána podporovat francouzské zemědělce, uznal rovněž zásadní roli zemědělců ve společnosti, hospodářství a v dosahování potravinové suverenity. Francie rovněž na úrovni Nejvyššího soudu projednává nový zákon, který by měl zakotvit zemědělství, rybolov a akvakulturu jako hlavní obecný zájem. Zákon by měl rovněž pomáhat při rozhodování sporů týkajících se zemědělských projektů a ekologických dopadů. Hierarchie norem by ale měla být zachována – ochrana životního prostředí bude mít nadále ústavní hodnotu, zatímco zemědělství jakožto hlavní obecný zájem „pouze“ hodnotu legislativní.

FOODNET.CZ/8. 5. 2024

Francouzský průzkum, který má vyčíslit rozsah klučení vinic za 2 500 a 4 000 eur/ha

Aby si ministerstvo zemědělství udělalo jasnější obrázek o poptávce a požadavcích na dočasné a trvalé vykloučení, vyzývá všechny francouzské vinaře, aby se zúčastnili jeho průzkumu o potřebě snižování viničního potenciálu. Průzkum bude probíhat čtyři týdny online a jeho cílem je umožnit kalibraci nástrojů podpory, o nichž se jedná s Evropskou komisí. Všichni mluví o 100 000 hektarech, které je třeba vykloučit, ale nikdo není v současné době schopen tato čísla upřesnit podle jednotlivých departementů a podle dočasného a trvalého vykloučení.

MZE se v online formuláři dotazuje, jakou plochu plánují konkrétní vinaři vykloučit (předpokládaná částka 2 500 EUR/ha s možností opětovné výsadby po 4 letech, ale bez povinnosti) nebo s podporou na trvalé vykloučení (předpokládaná částka 4 000 EUR/ha s trvalou ztrátou tohoto produkčního potenciálu). Každý vinařský podnik, může uvést, zda má zájem o klučení, a pokud ano, může specifikovat plochy, kterých se dočasný a konečný režim týká (CHOP, CHZO ▶

nebo Vin de France) a jejich hlavní barvu odrůd (modré nebo bílé). Všichni kdo chtějí klučit, mají vyplnit dotazník, aby MZe mohli vyčíslit oblasti zájmu a posoudit potřebné rozpočtové prostředky. Režim klučení by měl být spuštěn 15. října na dva vinařské roky.

Ministr Marc Fesneau zdůraznil, že „odpovědi na tento průzkum nepředstavují žádost o podporu ani právní závazek respondenta podat žádost o podporu, až nastane čas, ani nepředstavují právní závazek státu provádět režim v souladu s výše popsány parametry“. Na úrovni Evropské komise pokračují diskuse o dokončení tohoto nového nástroje ve společné organizaci trhu s vínem (SOT s vínem).

VITISPHÉRE/ALEXANDRE ABELLAN/17. 5. 2024/JS

Vláda se o opuštěné vinice nezajímá, tvrdí francouzské sdružení apelací vín AOC

Národní konfederace výrobců vína a vinných destilátů s chráněným označením původu (Confédération Nationale des producteurs de vins et eaux de vie de vin à Appellations d'Origine Contrôlées, CNAOC) ve své tiskové zprávě vyjadřuje politování nad tím, že v návrhu zákona o zemědělské politice chybí ustanovení o správních sankcích proti neobdělávaným vinicím. Text, který je v současné době projednáván v Národním shromáždění, nezohlednil pozměňovací návrhy v tomto smyslu, které byly navrženy během předběžných diskusí ve výboru pro hospodářské záležitosti. S pevnou a odrazující sankcí (4 000 EUR na hektar a rok) a vypracováním standardní prefekturní vyhlášky je návrh CNAOC na zavedení systému sankcí za opuštění vinic považován za neprůchodný.

„Chtěli bychom vyjádřit velkou nespokojenost s reakcí vlády, která nám několikrát slíbila, že pro nás najde řešení (v roce 2022 i 2023)“, vyjádřil se prezident CNAOC, a zdůraznil, že jde o naléhavou fytoosanitární otázku. Zatímco opuštěné vinice přispívají k explozi houbových chorob, ukrývají také ohniska flavescence dorée, karanténní choroby vyžadující povinné ošetření. Přes naléhavost situace francouzské zákony v současné době umožňují ukládat tresty pouze za jednotlivé trestné činy. Je na státním zástupci, aby v každém

jednotlivém případě rozhodl, zda a jaký trest uložit, což značně prodlužuje postřehání viníka. Prezident CNAOC, který volá po rychlých změnách formou vyhlášky, nechápe tyto blokace, když profesní organizace nežádá o žádné finanční prostředky. Volá pouze po účinném mechanismu, který by donutil majitele neobdělávaných vinic vykloučit své vinice, aby neohrožovaly sousedy. Odsuzující neudržitelnou situaci dodává, že pokud se to rychle nepodaří, mohli by někteří vinaři vzít zákon do svých rukou, a to není pro nikoho žádoucí.

VITISPHÉRE/ALEXANDRE ABELLAN/19. 5. 2024/JS

Nové francouzské superperly

Prodej osmi francouzských apelací crémant se v roce 2023 zvýšil o 5,7 % ve srovnání s předchozím rokem. To odpovídá nárůstu prodeje o téměř 6 milionů lahví na více než 108 milionů prodaných lahví, uvádí Fédération Nationale des Producteurs et Elaborateurs de Crémant (FNPEC). Podle ní je tento růst dlouhodobý a byl pouze dočasně přerušen covidovou krizí v roce 2020. Prodej se zvýšil jak na domácím trhu (60% podíl), tak u vývozu (40% podíl). Průměrná cena za láhev vzrostla na všech trzích bez ohledu na označení původu. Nejvíce lahví se prodalo v Alsasku (39,4 milionu), následovaly Loire (26,7 milionu) a Burgundsko (22,3 milionu). Dále se prodalo 10 milionů lahví Crémant de Bordeaux, 6,2 milionu lahví Crémant de Limoux, 2,7 milionu lahví Crémant du Jura, 368 000 lahví Crémant de Savoie a 266 000 lahví Crémant de Die.

Prodej crémantu roste už deset let. To je v kontrastu s klesajícím prodejem šampaňského. V roce 2023 se prodalo 299 milionů lahví šampaňského, což představuje pokles o 8,2 % oproti předchozímu roku, ale stále je to téměř třikrát více než crémantu. V prvním čtvrtletí roku 2024 klesl prodej šampaňského ještě výrazněji. Ceny šampaňského však prudce vzrostly, což znamená, že se očekává, že prodej v roce 2023 zůstane na úrovni předchozího roku (přes 6 miliard eur). FNPEC nevidí žádnou souvislost mezi poklesem prodeje šampaňského a růstem prodeje crémantu. Nejedná se o epizodu vyvolanou růstem cen šampaňského, ale o dlouhodobý trend.

WEINWIRTSCHAFT/21. 5. 2024/JS

Spotřebitelé ve Francii jsou ochotni zaplatit stejnou cenu za víno vyrobené vinařkou nebo vinařem

Mění se ochota platit za víno v závislosti na pohlaví výrobce? Spotřebitelé chtějí platit méně za láhev vyrobené ženami“, píše v titulku Libération. Škola Kedje v Bordeaux provedla online průzkum mezi 1 500 belgickými a francouzskými spotřebiteli, kterým náhodně předložila buď kontrolní láhev označenou etiketou bez jména vinaře, nebo etiketu s „Georges Cadieux“ či „Nathalie Panetier“, nebo láhev s logem „Vignerons indépendants“ (nezavislí vinaři) či etiketou „Fémivin“, aby si představili, že víno vyrobila skupina žen, vysvětluje profesorka ekonomie Florine Livatová. Po zodpovězení několika otázek, které měly posoudit úroveň jejich znalostí o víně, byli spotřebitelé požádáni, aby ohodnotili kvalitu vína, které jim bylo předloženo, od 1 do 5 a aby uvedli částku, kterou by byli ochotni utratit za láhev, od 0 do 100 EUR. Spotřebitelé, kterým byla předložena láhev s etiketou „Fémivin“, utratili v průměru o 1,17 € méně než ti, kterým byla předložena kontrolní láhev. Ochota platit dokonce klesla o 1,4 €, pokud byli respondenty muži.

Na druhou stranu se ochota spotřebitelů jako celku platit nelišila u etiket označujících víno vyrobené konkrétním výrobcem, ať už mužem, nebo ženou. Uvedení jména vinaře je vnímáno jako důkaz autenticity, řemeslné kvality, bez ohledu na to, zda se jedná o muže nebo ženu. Zatímco kolektivní strategie jsou ve vinařském odvětví četné, s komunikací o apelaci, regionu nebo skupině, jako jsou nezavislí vinaři, spotřebitelé zatím nejsou zvyklí na iniciativy vinařek, jako je „Ženy dělají víno“. Může to být vnímáno jako aktivismus, téměř jako politické tvrzení, i když tomu tak není, říká Florine Livatová a sází na to, že se tento zkršený pohled na realitu časem změní.

VITISPHÉRE/MARION BAZIREAUOVÁ/2. 4. 2024/JS

Číslo o vinařském odvětví ve španělské Galicii: Představuje více než 1,4 % jejího HDP a má více než 219 000 vinařů

Podle údajů ze studie „Ekonomický a sociální význam vinařského odvětví v Galicii“ je Galicie autonomním společenstvím s nejvyšším počtem vinařů (219 ▶

356), kteří představují 39,9 % celkového počtu oblastí. Vlastní výroba vína přispívá k vytvoření 1,4 % regionálního HDP a vytváří plně zaměstnaní pro celkem 15 900 osob. Zdůrazňuje se také důležitá role vinic při fixaci populace ve venkovském prostředí tohoto autonomního společenství, které je charakterizováno malými pozemky, protože vinice se nachází ve 150 galicijských obcích, což představuje 47,3 % celkového počtu obcí v komunitě. Pokud jde o činnosti vinařství, výroby a obchodu s vínem, generují přibližně 890 milionů eur hrubé přidané hodnoty ročně. Je důležitým pozitivním přínosem odvětví pro obchodní bilanci, když dosahuje zahraniční obchodní přebytku více než 50 milionů eur ročně. Hlavními trhy jsou Spojené státy a Spojené království, které zahrnují 43,2 % celkem exportovaného vína. Galicie má 33 283 hektarů vinic, což představuje 3,5 % celkové plochy národních vinic. V tomto autonomním společenství se ročně produkuje více než 777 123 hektolitřů vína, což představuje 2 % celkové národní produkce.

Galicie má pět vlastních CHOP (DO): tři z nich jsou v provincii Ourense, DO Monterrei, DO Ribeiro a DO Valdeorras; jedno mezi Ourense a Lugo, DO Ribeira Sacra; a další v provincii Pontevedra s malou částí v provincii A Coruña, DO Rías Baixas. Dále má rovněž pět CHZO (IGP): Barbanza e Iria, Betanzos, Ribieras do Morrazo, Terras do Navia, ValdoMiño-Ourense. V Galicii se nachází jedna vinařská stezka Španělska, Rías Baixas, v roce 2022 ji navštívilo více než 103 000 enoturistů. Připravují se další vinařské stezky. Z hlediska velikosti vinařských podniků tvoří 79 % podniků mikropodniky (s obratem nižším než 2 mil. € ročně), 17 % malé podniky (s obratem mezi 2 a 9 mil. €) a zbývajících 4 % jsou střední podniky (s obratem mezi 9 a 49 mil. €). Pokud jde o obrat, střední podniky koncentrují 40 % celkového obratu, zatímco malé podniky představují 31 % obratu a mikropodniky 29 %.

Galicie nabízí specializované vysokoškolské vzdělání v oblasti vinařství. Universidad de Santiago de Compostela (USC) je nabízí prostřednictvím magisterského studijního programu v oblasti zemědělského inženýrství s možností specializace v oblasti vinařství. Probíhá zde i výzkum. Ten se od roku 2003 uskutečňuje i v Estación de Viticultura y Enología de Galicia, organizaci zřízené a financované vládou Galicie. Další výzkumnou organizací je Estación Experimental de Viticultura y Enología de Ribadumia, kte-

rá provádí poradenství a specializované testy ve vinařském odvětví, výzkum je zaměřen na nové technologie a postupy.

TECNOVINO.COM/DUBEN 2024/JS

Dohoda o zkrácené pracovní době ve společnosti Freixenet

Poté, co katalánská vláda zamítla žádost společnosti Freixenet o zkrácenou pracovní dobu z důvodu vyšší moci, odůvodněnou přetrvávajícím suchem a nízkou úrodou, hledal výrobce Cavy jiné možnosti. Společnost Henkell Freixenet oznámila, že bylo dosaženo dohody se sociální reprezentací zaměstnanců. Dohoda je založena na „ekonomických, technických a organizačních nebo výrobních důvodech“. Rychlá dohoda nyní umožňuje zavést zkrácené pracovní úvazky pro zaměstnance společností Freixenet SA a Segura Viudas SAU. Nařízení vstoupí v platnost v květnu a za současného stavu bude trvat do 31. prosince. Pracovní doba bude zkrácena o 20 až 50 %, přičemž rozsah se bude lišit v závislosti na ročním období a dalším vývoji sucha. Součástí dohody s odbory je i podpora ze strany společnosti Grupo Freixenet nad rámec státních dávek. Dále byla dohodnuta ochrana některých skupin zaměstnanců, dodatečné platy a dovolená.

WEINWIRTSCHAFT/6. 5. 2024/JS

Itálie nakupuje víno ve Španělsku

Po nejnižším objemu sklizně v poválečném období itaľští vinaři výrazně zvýšili nákupy španělského volně loženého vína a moštu. Od června 2023 do března 2024 putovalo ze Španělska do Itálie téměř 900 tis. hl bílého vína a půl milionu hektolitřů moštu, což představuje nárůst o 66 %, resp. 674 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Přestože i ve Španělsku byla sklizeň nižší, a to 32 mil. hl (-21 %), zásoby některých produktů se zřejmě podařilo obnovit. Italové se na Pyrenejský poloostrov sjížděli v dostatečném předstihu, zejména za bílým vínem.

Navzdory nízkému prodeji a vlastním zásobám bylo objednáno ještě více červeného volně loženého vína, jehož hranice překročilo 160 tis. hl (+240 %), vyplývá z analýz hospodářského monitoru Unione Italiana Vini (UIV). Španěľští kolegové požadovali za bílé volně lože-

né víno cenu 0,41 €/l. To je o 10 % více než v loňském roce, ale cena byla zřejmě stále dostatečně atraktivní ve srovnání s nabídkami z regionů jako Abruzzo, Sicílie a Apulie, které byly zasaženy peronosporou a extrémními klimatickými podmínkami. Tamní trh se nachází v obtížné situaci, částečně kvůli konkurenčním nabídkám z Benátska a Romagny, které téměř neutrpěly ztráty na úrodě.

Vývoz italského sudového vína do Německa v tomto prostředí přirozeně prudce poklesl. Německé stáčírny se v prvním čtvrtletí obracely především na Španěly (+20 %), zatímco Itálie ztratila 15 %. Itálie poslala do Německa pouze necelých 460 tis. hl, zatímco průměr za poslední tři roky činil 600 tis. hl.

WEINWIRTSCHAFT/28. 5. 2024/JS

Asi 55 % Italů pije víno

V roce 2023 pilo víno 29,4 milionu Italů, což je stále 55 % populace a stejný počet jako v roce 2022. Občané však stále více dbají na své zdraví a stále častěji se obrací k aperitivům s jinými alkoholickými nápoji. Počet denních konzumentů vína se oproti roku 2022 snížil o 400 000 na 11,7 milionu občanů. Ekonomický monitor Unione Italiana Vini (UIV) odhaduje celkovou spotřebu vína v Itálii v roce 2023 na 23 milionů hektolitřů. UIV analyzoval změny v pitných zvyklostech za posledních 12 let na základě údajů statistického úřadu ISTAT. Obecně lze říci, že italská populace se vína nevzdává, ve srovnání s rokem 2011 ho pije o 2 % více lidí. Během tohoto období se podíl žen pijících víno zvýšil o 10 % na 42 %, zatímco muži ztratili 3 % a nyní tvoří 58 %.

Příležitostně pije víno 17,7 milionu Italů, což je o 29 % více než v roce 2011, a jsou nyní nejpočetnější skupinou, která tvoří 60 % populace. Do této skupiny nyní patří mnoho bývalých každodenních pijáků, jejichž podíl se ve sledovaném období snížil o 22 %. Toto snížení se přičítá zdravotním důvodům, obdobně je tomu u piva. Z generace X (do 24 let) pije denně víno 4,4 %, což je polovina jejich podílu v italské populaci. Pouze lidé starší 65 let zůstávají u své denní skleničky a tvoří 40 % samotné této skupiny.

Spotřeba na obyvatele v poměru k počtu obyvatel je nejvyšší v regionu Emilia-Romagna (61,3 %), následuje malé údolí Aosta (60,5 %), Toskánsko (60,4 %) a Benátsko (59,8 %). Spotřeba nejvíce vzrost-

la v provincii Trento (plus 11 %), zatímco obzvláště výrazně klesla v Basilicaté (-9 %). Nejméně vína pijí obyvatelé jižní Itálie (51,1 %) a ostrovů (46,8 %).

WEINWIRTSCHAFT/23. 5. 2024/JS

Ekonomika hospodaření zemědělských a vinařských podniků v Německu

Průměrné příjmy a provozní zisky v německém zemědělství v hospodářském roce 2022/23 podruhé za sebou vzrostly. Podle prognóz Spolkového ministerstva pro výživu a zemědělství (BMEL) vzrostl průměrný příjem na pracovníka v zemědělských podnicích s hlavním zaměstnáním oproti předchozímu hospodářskému roku o 32 % na přibližně 61 000 eur. Průměrný zisk ve výši 113 900 eur byl přibližně o 39 % vyšší než v předchozím roce (81 900 eur). Podle BMEL byl tedy uplynulý finanční rok z hlediska příjmů a zisku pro podniky s plným pracovním úvazkem zdaleka nejúspěšnější za posledních deset let. Podle BMEL se příjem na pracovníka v hospodářském roce 2022/23 zvýšil v průměru všech hlavních, malých a farem s částečným úvazkem oproti úspěšnému předchozímu roku o dalších 32,2 % na přibližně 57 500 eur na pracovníka.

Podle údajů BMEL se podařilo zlepšit ekonomiku téměř všech typů hospodaření. Výjimkou jsou „ostatní produkce krmiv“ a trvalé kultury – ovocnářství a vinařství. Podle BMEL se zisk ovocnářských farem snížil o 7,5 %, ale příjem na pracovníka se zvýšil o 7,3 %. Nejztratovější byly v posledním hospodářském roce vinařské podniky: zisk klesl o 13,1 % na průměrných 74 098 eur, zatímco příjem na pracovníka se snížil o 9,2 % na průměrných 35 767 eur.

Podle BMEL byly tyto trendy v příjmech zaznamenány v zemědělských podnicích ve všech vinařských regionech. Nejvyšších zisků stále dosahovaly podniky v pěstitelských regionech Hessesko a Falc s průměrnou hodnotou 110 937 eur, resp. 91 279 eur na podnik.

DDW/22. 5. 2024/JS

Skandinávie – nejperspektivnější region pro PET lahve s vínem?

Skandinávské vinařské monopoly se zavázaly, že do roku 2030 sníží své emi-

se uhlíku na polovinu. Hledání alternativ ke skleněným lahvím je proto v plném proudu. Na tyto „řízené“ trhy se vedle BiB a dalších obalů dostávají se souhlasem spotřebitelů i PET lahve. Mezi jednotlivými zeměmi se podíl PET lahví na trhu liší a v loňském roce se pohyboval od 1,6 % celkového prodeje vína v Norsku přes 3 % ve Švédsku až po 5 % ve Finsku. Odhaduje se, že 80–90 % nebo více nakoupených vín se spotřebuje během několika dnů nebo týdnů po nákupu. Nemá proto smysl, aby byla balena do těžkých skleněných lahví, které jsou určeny ke skladování a mají vysokou uhlíkovou stopu. Ve Skandinávii je tento názor velmi konsensuální. Například ve Finsku vede monopolní společnost Alko kampaň na téma „Obaly nejsou otázkou chuti, ale klimatu“.

VITISPHÉRE/SHARON NAGELOVÁ/29. 4. 2024/JS

PET láhev na víno přichází na trh

Největší stopu CO₂ při výrobě vína zanechává lahvové sklo. Na jedné straně je výroba energeticky náročná a na straně druhé je velká hmotnost lahví zatěžující pro dopravu. Po dvou letech vývoje a testování je nyní „Wegenstein-Heurigen“ k dostání v recyklovatelných PET lahvích u rakouských prodejců potravin BILLA, BILLA Plus, ADEG, Penny a Sutterlüty. Inovativní lehká láhev o hmotnosti pouhých 50 g bude v roce 2025 k dispozici jako zálohovaná láhev, která umožní 100% sběr a recyklaci. Myšlenka hledat alternativu ke skleněným lahvím se zrodila během energetické krize. Nyní lze láhev prezentovat, aniž by byla ohrožena kvalita vína nebo jeho vzhled. Láhev také splňuje specifické požadavky na skladování nádob na víno a měla by umožnit skladování vína až po dobu dvou let

PET lahve jsou pro nápoje standardem. Výzvou pro rakouského specialistu na obaly ALPLA Group však bylo navrhnout hrdlo láhve tak, aby ji bylo možné uzavřít známým šroubovacím uzávěrem, který je ve vinařství už standardem. Každá PET láhev na víno je o 330 g lehčí než ekvivalentní skleněná láhev o objemu 0,75 l. To je téměř o dva kilogramy nižší hmotnost standardního šestilahvového balení. Uhlíková stopa nové PET lahve na víno Wegenstein je tedy o 17l g CO₂ nižší ve srovnání s jednorázovou skleněnou lahví na víno se stejným množstvím vína, což odpovídá snížení o 38 %. V případě použití recy-

klovaných PET lahví je údajně snížení až o 50 %. Při ceně 2,99 EUR za láhev s vínem je prodejní cena v PET lahvích shodná s cenou ve skleněných lahvích. Od ledna 2025 bude v rámci systému záloh na PET lahve vybírána záloha ve výši 25 centů, která se bude v obchodě s potravinami vracet.

DER WINZER/WALTER KALTZIN/8. 5. 2024/JS

Rakouské vinařské sdružení provádí sklizeň hroznů

Vinařské sdružení Weinviertel (s.r.o.) v roce 1999 založilo 94 členů se třemi sklízecími stroji. Do dnešního dne se sdružení postupně rozrostlo a nyní má něco přes 300 členských vinařských podniků. Na ploše přibližně 1 200 hektarů sklízí 14 společně vlastněných sklizečů. Důvodů pro vznik sdružení bylo hned několik. V důsledku strukturálních změn se zvětšuje rozloha vinařských podniků. Sklizeň hroznů se v dlouhodobém průměru posouvá stále dříve a časový prostor pro optimální dobu sklizně se tak stále zmenšuje. Pracovníci pro ruční sběr rok od roku mizí. Kvalita sklizně hroznů kombajny je nyní velmi vysoká a v kombinaci s jejich efektivitou daleko lepší než ruční sběr. Žádná výhoda bez nevýhody: cena nových strojů v posledních letech prudce vzrostla.

Vinařské sdružení Weinviertel není zaměřeno na zisk, každý člen je podílníkem, a tedy prakticky vlastníkem části sklízecího stroje. O všech důležitých procesech se hlasuje, diskutuje a rozhoduje na valných hromadách. Každoročně se opakujícím problémem sdružení je najít dostatek řidičů pro příslušné stroje a organizátorů v jednotlivých oblastech provozu. Vzhledem k tomu, že většina řidičů provozuje vlastní hospodářství a sama má málo času, je pro sklizeň na pozemcích vinařů potřeba více než 40 řidičů. Náklady na sklizeň hroznů na hektar jsou pro členy vinařského sdružení ve srovnání se soukromým poskytovatelem jistě vyšší kvůli administrativní náročnosti. Vzhledem ke kvalitní technice a nedostatku kvalifikované pracovní síly je však pro mnoho vinařství dobrou volbou zadat sklizeň hroznů sdružení, aby se během sklizně mohla plně soustředit na práci ve sklepech. V období před sklizní přinášejí speciální sklízecí noviny informace o nejdůležitějších podmínkách nadcházející sklizně.

DER WINZER/23. 5. 2024/JS

Třetí země a různé zprávy z oboru

Zavede Čína trestné zdanění pro vína z EU?

Kdyby každý ze 1,4 miliardy Číňanů vypil jen jednu láhev francouzského vína ročně, nebylo by dost francouzských vinic, aby uspokojily vlnu poptávky. Zdá se však, že se rýsuje přesně opačná noční můra, pokud lze usuzovat z varovného výstřelu namířeného proti budoucnosti evropského vína v Číně. V reakci na jednání EU, které je v současné době namířeno proti čínským dotacím na výrobu elektromobilů, solárních panelů a větrných turbín, „čínské úřady připravily zásadní protiopatření“, informovala v sobotu 18. května na Twitteru Čínská obchodní komora pro Evropskou unii. Komora považuje tuto zprávu za dostatečně důležitou, aby se o ni podělila s tiskem, píše se dále v tiskové zprávě, která vyzývá k pozastavení evropských opatření a upozorňuje, že právní expert upozorňuje, že vzhledem k rozsahu evropských dotací pro zemědělský sektor by se evropská produkce vína a mléka mohla ocitnout v protipalbě. Ačkoli čínská vláda neučinila žádné oficiální prohlášení, informace v oficiálním tisku a obchodních orgánech svědčí o riziku eskalace obchodní války mezi Evropskou unií a Čínskou lidovou republikou.

Uzavření čínského trhu vínem pro evropská vína prostřednictvím odrazujících dodatečných daní by bylo velkou ranou pro francouzské vinaře, kteří by ztratili osmý největší exportní trh z hlediska objemu a devátý největší z hlediska hodnoty (399 milionů eur). Francouzští vývozci si dobře uvědomují, jakou cenu znamená být rukojmím v obchodních sporech, které nemají s vínem nic společného. Trumpova 25% trestná daň na víno, která se zrodila ze sporu v oblasti letectví (Airbus versus Boeing), stála francouzský vinařský průmysl za 16 měsíců své platnosti 450 milionů eur

(zatím byla pouze pozastavena do roku 2026). Poté, co Čína již v roce 2013 ohrozila evropským vínům odvetnými opatřeními, a to souběžně se sporem o solární panely, se skutečně pustila do australských vín, na která byla uvalena trestná daň ve výši až 218 %. Tyto sankční daně, jejichž platnost byla pozastavena loni v březnu, trvaly více než tři roky a snížily vedoucí postavení australských vín v Číně na minimum.

VITISPHÉRE/ALEXANDRE ABELLAN/21. 5. 2024/JS

Devět zabavených čínských zámků ve Francii

Zakladatel čínské skupiny Haichang Group Qu Naijie byl francouzským soudem odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody na tři roky a pokutě ve výši jednoho milionu eur. Byl obviněn z podvodu a praní špinavých peněz poté, co údajně investoval státní dotace v celkové výši 32 milionů eur, které byly určeny na digitalizaci jeho společnosti, do nákupu 25 vinařských usedlostí v Bordeaux. Qu se počátkem roku 2010 stal jedním z nejambicióznějších kupců čínských investorů ve vyhlášené francouzské vinařské oblasti.

Francouzská policie v roce 2018 zabavila devět Quových zámků poté, co byly nalezeny důkazy o daňových podvodech a použití padělaných dokumentů k získání úvěru ve výši 30 milionů eur od čínské banky ICBC. Podle francouzských médií bylo více než 20 zámků v Bordeaux, které ho stály přibližně 60 milionů eur, vedeno na jméno jeho manželky v Hongkongu prostřednictvím řady společností s poštovní schránkou v daňovém ráji na Britských Panenských ostrovech. Soud rovněž nařídil konfiskaci dluhů a devíti zámků v celkové hodnotě 35,5 milionu eur.

WEINWIRTSCHAFT/23. 5. 2024/JS

Padělatel Bordeaux byl v Číně odsouzen k pěti letům vězení

Čínský padělatel vín z Bordeaux byl odsouzen k pěti letům vězení a pokutě odpovídající 32 000 eur. Přiznal se, že naplnil a prodal 786 lahví vína s falešnými etiketami, včetně značek Petrus a Château Lafite Rothschild i jeho druhého vína Carruades de Lafite. Policie zabavila stovky lahví značkového vína a prázdných lahví, stejně jako hliníkové kapsle a stáčečí stroje. Podvodník a jeho dva společníci „přetvářeli víno“ v období od března 2020 do listopadu 2021.

Čínský lidový soud muže odsoudil za porušování práv k ochranné známce a případ zveřejnil během čínského Národního týdne duševního vlastnictví. Doufá, že zvýší povědomí spotřebitelů o nebezpečí nákupu renomovaných vín z neověřených zdrojů. Podvodníci se opakovaně snaží prodávat padělaná vína za ceny o něco nižší než renomovaní licencovaní prodejci. Tvrdí, že vína jsou pašovaná, ale pravá. Pravá láhev vína Petrus stojí v Číně ekvivalent přibližně 6 400 eur. Od roku 2020 čínské orgány činné v trestním řízení tvrději zasahují proti padělatelům vína. Například v lednu 2023 bylo při razii v provincii Fujian odhaleno 40 000 padělaných lahví vína, včetně Lafite a Penfolds, jejichž hodnota na černém trhu přesáhla 130 milionů eur.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/7. 5. 2024/JS

Sklizeň na jižní polokouli: nízké množství, ale rostoucí ceny a dobrá kvalita

Zatímco v Evropě je do sklizně hroznů ještě několik měsíců, na druhé straně světa, na jižní polokouli, již nastal čas prvních bilancí. Přicházejí signály o celkovém poklesu objemů (s výjimkou ▶

Argentinu), což je způsobeno jednak známými klimatickými vlivy, ale také ekonomickou nejistotou a také klíčovými vinic jako reakcí na pokles spotřeby. Nižší výnos nemusí být nutně špatnou zprávou pro obnovení rovnováhy v odvětví, aniž by se zapomínalo na pozitivní aspekty týkající se kvality a opatření, jako je zrušení cel ze strany Číny, což je všelék pro australské víno, které prošlo značnou krizí. Pokud jde o produkci, pouze Argentina očekává v letošním roce výrazný nárůst (v současné době odhaduje Národní institut pro vinařství +24 %), i když je třeba upozornit na loňský deficit produkce (8,8 mil. hl oproti pětiletému průměru 12,5 mil. hl). Jihoafrická republika naopak očekává nejnižší sklizeň za posledních 22 let, Chile hrozí v průměru -20 až 25 % a klesající trend má i Austrálie, která směřuje ke snížené produkci, která zatím nebyla oficiálně vyčíslena.

Argentina je tedy zemí, která se díky příznivému klimatu zdá být na tom lépe. Loňské mrazy poškodily výnosy o 30–50 %, ale letošní mírné počasí může v ikonickém argentinském vinařství zvýšit produkci nejméně o 25 %. I když je celkový nárůst pro špičkové značky dobrou zprávou, Argentina je zemí, která se stále potýká s ekonomickými problémy, mimo jiné kvůli vysoké inflaci a obrovským zásobám.

Počasí se ukázalo být méně přívětivé k jihoafrickým vinařům, kde nepříznivé jevy zasáhly oba konce spektra: od vysoké vlhkosti, která způsobuje houbové choroby, až po horko a sucho. Současný národní odhad ve výši 1,105 milionu tun ukazuje na relativně nepatrný pokles oproti roku 2023, ale i tak by se jednalo o nižší úrodu, k čemuž přispělo i klíčení. Stejně jako Chile, kde by v důsledku dešťů během kvetení v některých oblastech spolu s velkým suchem na severu mohlo dojít k dvoucifernému poklesu produkce v letošním roce, což by vedlo k výrazným problémům s dostupností, zejména u bílých vín, jejichž cena roste.

Zvýšená pozitivita na trhu, způsobená zrušením cel ze strany Číny, ovlivňuje také ceny australských vín, přičemž došlo k mírnému nárůstu poptávky i cen červených vín. Očekávání, pokud jde o kvalitu i množství, jsou podobná na Novém Zélandu, kde může být letošní objem o 20–25 % nižší. Jednotliví producenti budou mít pravděpodobně finanční problémy kvůli vysokým úrokům z úvěrů.

WINENEWS.IT/3. 5. 2024/JS

Jihoafrická republika má letos nižší sklizeň

Podle odhadů vinařského svazu SAWIS bude úroda hroznů v Jihoafrické republice v roce 2024 o 7 % nižší než v již tak špatném předchozím roce. Celkem bylo sklizeno asi 1,1 milionu tun hroznů z 88 000 hektarů, z nichž se očekává asi 857 milionů litrů moštu, nealkoholických koncentrátů, vína a brandy. To by byla nejmenší sklizeň za posledních 20 let. Přestože menší sklizeň povede ke zvýšení nákladů výrobců vína, mohla by pomoci vyrovnat současný přebytek vína.

Mrazy, záplavy a nebyvalé dešťové srážky vedly k neúrodě, která se v jednotlivých regionech liší. Zejména v Olifants River a Paarl vinaři nezapomenou na záplavy, zatímco ve Stellenboschi bylo středem pozornosti sucho, které následovalo po vydatných jarních deštích. Celkově jsou ztrátami více postiženy rané bílé odrůdy révy vinné než pozdní modré odrůdy. V Klein Karoo se proti trendu očekává mírně vyšší sklizeň, zatímco ve Swartlandu se předpokládají téměř normální výnosy.

Jihoafrická republika je sedmým největším producentem vína na světě a vyrábí přibližně 4 % celosvětového objemu vína. V loňském roce se plocha vinic prudce snížila přibližně o 2 %, což je zvláště patrné v poměrně malém Severním Kapsku, kde bylo vyklučeno 519 hektarů. Z velkých pěstitelských regionů byl postižen zejména Stellenbosch, kde se plocha vinic snížila o 353 hektarů (-2,9 %). Vinařství se však stalo méně atraktivním také v oblastech Robertson (-327 ha; -2,5 %), Olifants River (-162 ha; -1,9 %), Swartland (-226 ha; -1,9 %) a Paarl (-230 ha; -2,6 %). Pouze na jižním pobřeží Kapska bylo vysázeno o 10 ha více vinic než vyklučeno.

WEINWIRTSCHAFT/22. 5. 2024/JS

Austrálie: Údaje o vývozu vína naznačují pozitivní vývoj prodeje, pokles přestal

Podle dnes zveřejněné zprávy o vývozu vína z Austrálie klesl vývoz australského vína za 12 měsíců do března 2024 o 1 % v hodnotě na 1,88 miliardy dolarů a o 2 % v objemu na 611 milionů litrů. Nejnovější údaje odrážejí relativně stabilní období celkové exportní výkon-

nosti australského vína v poslední době. V posledních 12 měsících byl růst na některých trzích v Asii a Evropě kompenzován poklesem vývozu do Severní Ameriky a v menší míře i do dalších destinací v Asii. Největšími tahouny růstu hodnoty v uplynulých 12 měsících byly Hongkong, Nový Zéland a Velká Británie, zatímco vývoz do Kanady, USA, Singapuru, Jižní Koreje, Indonésie a Malajsie poklesl. Asie byla největším regionem z hlediska hodnoty australského vývozu vína s 36% podílem na hodnotě. Silný růst v severovýchodní Asii – tažený Hongkongem – byl v daném období zmírněn poklesem hodnoty vývozu do jihovýchodní Asie – taženým Singapurem, Indonésií a Malajsií. Hodnota vývozu australského vína do severovýchodní Asie se zvýšila o 29 % na 412 milionů AUD (6,3 mld. Kč). Převážná většina růstu hodnoty v severovýchodní Asii byla způsobena vývozem do Hongkongu, který se zvýšil o 60 % na 290 milionů AUD, a to především u červeného vína nad 10 AUD/l. Hongkong je významným obchodním uzlem, a proto může být část vína dále přepravována na jiné asijské trhy.

V daném období vzrostl také vývoz do Japonska – o 4 % na 48 milionů AUD – především díky vývozu vína v hodnotě od 2,50 do 4,99 AUD/l, ale také nad 10 AUD/l. V pevninské Číně došlo ve sledovaném období k nárůstu o 21 % na 13 milionů dolarů, avšak z nízkého základu. Vzhledem k tomu, že oznámení čínského ministerstva obchodu o zrušení dovozních cel uvalených na australské víno bylo učiněno koncem března, mělo na roční údaje v této zprávě jen malý vliv. Za zmínku stojí, že za měsíc březen 2024 vzrostla hodnota vývozu do pevninské Číny o 240 % na 2,9 milionu AUD ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. To je v kontrastu s údaji za únor 2024, kdy celková hodnota vývozu do Číny činila 1,2 milionu AUD. Vývoz do Hongkongu, který v prosinci 2023 dosáhl celkové hodnoty 99 milionů AUD (nárůst o 315 % oproti předchozímu roku) poté, co se Čína zavázala přehodnotit své rozhodnutí o clech, od té doby klesl na 7,5 milionu AUD v měsíci březnu 2024.

Do Anglie byly výsledky vývozu australského vína v posledních 12 měsících pozitivní. Rostoucí hodnota a objem vývozu do Spojeného království byly pravděpodobně způsobeny nárůstem počtu zákazníků, kteří se rozhodli pít víno doma, nikoli v barech a restauracích, aby ušetřili v době krize životních nákladů. ▶

Austrálie má 24% podíl na celkovém prodeji vína mimo provozovny ve Spojeném království a je první zemí původu v této kategorii, takže pro ni je výhodné, když se spotřebitelé z provozoven přesunou k tomuto kanálu. Pokles vývozu do USA byl zcela způsoben nebaleným vínem. V průběhu roku 2022 a na počátku roku 2023 vývoz nebaleného vína do USA prudce vzrostl, protože se zlepšily podmínky přepravy a australscí výrobci mohli na trh dodávat velké zásoby. Tento trend se nyní zmírnil a celkový vývoz v důsledku toho poklesl. Mezitím v Kanadě je pokles způsoben pokračujícím poklesem vývozu baleného vína, zatímco růst vývozu nebaleného vína se rovněž zmírnil.

Pět největších trhů podle hodnoty bylo následujících:

- Velká Británie (nárůst o 2 % na 367 milionů AUD; 20 % podíl na celkové hodnotě vývozu)
- USA (pokles o 7 % na 356 milionů AUD; 19% podíl na celkové hodnotě vývozu)
- Hongkong (nárůst o 60 % na 290 milionů dolarů; 15 % podíl na celkové hodnotě vývozu)
- Kanada (pokles o 15 % na 147 milionů AUD. 8 % podíl na celkové hodnotě vývozu)
- Singapur (pokles o 11 % na 119 milionů AUD. 6 % podíl na celkové hodnotě vývozu)

Mezi pět největších trhů podle objemu patřily:

- Anglie (nárůst o 10 % na 228 milionů litrů; 37% podíl na celkovém objemu vývozu)
- USA (pokles o 13 % na 127 milionů litrů; 21% podíl na celkovém objemu vývozu)
- Kanada (nárůst o 2 % na 74 milionů litrů; 12 % podíl na celkovém objemu vývozu)
- Nový Zéland (nárůst o 6 % na 30 milionů litrů; 5 % podíl na celkovém objemu vývozu)
- Německo (pokles o 5 % na 26 milionů litrů; 4 % podíl na celkovém objemu vývozu)

WINETITLES.COM.AU/30. 4. 2024/JS

Rusko zvýšilo spotřební daň z vína a šampaňského (včetně „ruského šampaňského“)

V Rusku se od 1. března výrazně zvýšila spotřební daň na víno a šampaňské.

Příslušný zákon podepsal ruský prezident Vladimir Putin již v listopadu 2023. Nyní vstoupil v platnost. Spotřební daň na tichá vína se zvýšila z 34 (8,50 Kč) rublů na 108 rublů (27 Kč) za litr, na šumivá vína ze 45 rublů (11,25 Kč) na 141 (35,25) rublů za litr. Spotřební daň se bude zvyšovat i v budoucnu. Od 1. ledna 2025 se tak u vína zvýší na 112 rublů, od začátku roku 2026 na 116 rublů (29 Kč). Spotřební daň u šumivého vína se v příštím roce zvýší na 147 rublů a o rok později na 153 rublů (38,25 Kč). V prvním čtvrtletí Rusko prudce zvýšilo produkci vinařských výrobků. Výroba šumivého vína se zvýšila téměř 1,5krát, zatímco výroba tichých vín o čtvrtinu. Od začátku roku se také zvýšila poptávka Rusů po víně a sektu.

GAZETA.RU/МАРИНА СТРЕЛЬНИКОВА/1. 5. 2024/JS

Vyšší cena vína z Francie, Itálie a Španělska v Rusku

Levné víno z nepřátelských zemí Ruska – Itálie, Španělska a Francie – zdraží v ruských obchodech v druhé polovině roku o 35 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2023. Tuto prognózu poskytl serveru Gazeta.ru Alexander Lipilin, výkonný ředitel společnosti Fort, která obchoduje s vínem. Podle jeho odhadů bude průměrná láhev vína z těchto zemí stát v období červenec-prosinec 750 rublů (cca 190 Kč). Upřesnil, že růst cen vína začne v květnu a dodal, že cenu dováženého vína v Rusku nyní ovlivňuje několik faktorů: zvýšení cla na víno ze znepřátelených zemí od srpna loňského roku, zvýšení spotřební daně od 1. května 2024 a také kurz měny a změny cen samotných výrobců.

Nárůst je nejvíce patrný v kategorii levných vín, protože clo a spotřební daň tvoří významnější podíl na jejich ceně na pultech. Vína z Argentiny, Chile, Jihoafrické republiky, která do jisté míry nahradila nepřátelské dodavatele, přidají k ceně 20 %, na až 550 rublů (cca 140 Kč) za láhev, uvedl Lipilin. Podle jeho odhadu bude ve středním cenovém segmentu nárůst podle zemí rovnoměrnější – asi o 20 %. Láhev, která stojí 1 000 rublů, se tak zdraží až na 1 200 rublů. To znamená, že čím dražší víno, tím nižší bude procento nárůstu jeho ceny oproti roku 2023.

GAZETA.RU/АНАСТАСИЯ АЛЕКСЕЕВСКИХ/ 7. 5. 2024/JS

Ruský region zakázal prodej alkoholu o květnových svátcích

Kurganská oblast zakázala 30. dubna, 1. a 9. května maloobchodní prodej alkoholu. Informovala o tom tisková služba regionální vlády. Úřady dodaly, že povodňová situace v regionu se zlepšuje, proto bylo rozhodnuto stanovit zákaz maloobchodního prodeje alkoholu nikoliv od 9. do 12. května, jak bylo dříve plánováno, ale pouze 9. května. Výjimkou bude prodej alkoholu při poskytování stravovacích služeb. Také v regionu bude nadále platit zákaz maloobchodního prodeje alkoholu ve dnech 30. dubna a 1. května, upozorňuje vláda. Ještě předtím klinická psychologka Daria Yausheva doporučila nezneužívat alkohol před návratem do práce po prodlouženém květnovém víkendu. Podle ní je na konci dnů volna vhodné dodržovat přibližný denní režim a pár dní před návratem do práce by se mělo opět začít chodit spát v takovou dobu, aby se člověk mohl dostatečně vyspat.

GAZETA.RU/ДАРЬЯ КОЛАШ/30. 4. 2024/JS

Nový návrh zákona donutí newyorská města zrušit pravidla z dob prohibice zakazující prodej alkoholu

V šesti městech na severu státu New York, která nikdy nezrušila pravidla z dob prohibice zakazující prodej alkoholu, by konečně mohl volně proudit alkohol na základě nového zákona, který je podle některých místních obyvatel těžko stravitelný. Navrhovaná legislativa ruší zákon z roku 1934, který umožňoval obcím – včetně malých měst Caneadea, Clymer a Orwell – zůstat bez alkoholu. Podle předkladatele návrhu zákona senátora Jamese Skoufise by zrušení zákazu podpořilo podnikání. Ale ne všichni si tento nápad pochvalují. Dokonce i někteří představitelé měst říkají, že není jasný důvod, proč jej rušit. „Čím více mohou demokraté mluvit o bezvýznamných otázkách, jako je cizoložství a prohibice, tím méně musí mluvit o skutečných problémech, ve kterých náš stát zklamali, jako je kriminalita, dostupnost a migranti,“ řekl senátor George Borrello.

Borrello, který vlastní několik restaurací, souhlasil s tím, že zákony o alkoholu jsou zastaralé, ale uvedl, že není naléhavě potřeba je přijmout. Návrh zákona ▶

oficiálně ukončuje místní možnost obcí a měst zakázat prodej alkoholu, a poté, co minulý týden postoupil z výboru, by mohl být předložen k hlasování Senátu. Skoufis uvedl, že zrušení sto let starého zákazu pití alkoholu je nutné, protože obyvatelé opouštějí město a utrácejí peníze za jídlo a nápoje jinde. „Prohibice skončila v roce 1933 – pro většinu z nás. Je načase, aby se k nám v 21. století připojila i přežívající města v New Yorku,“ řekl Skoufis listu The Post. Někteří z těchto místních obyvatel však uvedli, že jsou naprosto schopni rozhodnout sami. „Je frustrující, když stát uděluje mandáty, bere místním obyvatelům stále více možností kontroly,“ řekl Philip Stockin, zástupce městského úřadu v Caneadea. Stockin uvedl, že chce, aby město zůstalo suché, protože pití alkoholu je velkým problémem veřejného zdraví. Pokud návrh zákona projde Senátem, čeká ho tvrdý odpor ve Sněmovně, kde zákonodárci nejsou tak ochotni odebrat pravomoci místním úředníkům. Žádné ze suchých měst nemá více než 2 000 obyvatel, takže změna by pro stát neznamovala výrazné zvýšení daně z prodeje, uvedli zasloučení.

Návrh zákona přichází několik týdnů poté, co zákonodárny sbor úspěšně schválil snahu o zrušení jiného zastaralého zákona – tento zákon zakazuje cizoložství ve státě. Nyní čeká na podpis guvernéra. V letech 1920 až 1933 bylo v New Yorku zakázáno pití alkoholu. V New Yorku trvala prohibice od roku 1920 do roku 1933, i když se proti ní podle historiků postavila většina obyvatel. Zastánci trvali na tom, že sníží kriminalitu a zlepši zdraví a morálku – ale takzvaný „ušlechtilý experiment“ je považován za jeden z největších propadáků zákonodárství. Mafii kontrolovaný prodej alkoholu brzy nahradil legální obchody s alkoholem, které přinášely daně, a násilí prudce vzrostlo.

NYPOST.COM/VAUGHN GOLDEN A NATALIE O'NEILLOVÁ/10. 4. 2024/JS

Projekt nového systému varování před chorobami révy

Nedávno zahájený výzkumný projekt EU „Stella“ má za cíl zlepšit monitorování zdravotního stavu rostlin a včasné odhalení škůdců. Přesný monitorovací systém nazvaný „Stella Pest Surveillance System“ bude využívat moderní senzorové technologie a umělou inteligenci

k odhalování škůdců a k vypracování strategie pro zemědělce, která umožní snížit používání pesticidů. Výzkumem chorob révy vinné se bude zabývat Francouzský institut pro révu a víno (IFV) v Colmaru. Zaměřuje se zde především na fytoplazmové černání dřeva a virovou svinutkou révy. Cílem systému je varovat vinaře při prvních příznacích, aby bylo možné rychleji a účinněji potlačit jejich výskyt.

V prvním roce se založí síťové pasti na hmyz, nainstalují kamery, budou se analyzovat satelitní snímky a nad několika pozemky v Alsasku budou létať drony. Výzkum bude probíhat na plodných a podnožových vinicích u různých odrůd a půd. Vinaři mohou do projektu přispět tím, že do aplikace nahlásí všechny příznaky nebo vektory biologických škůdců, se kterými se setkají. Od roku 2025 budou shromážděná data analyzována pomocí modelů založených na umělé inteligenci. V současné době existuje pouze omezená šance na omezení těchto dvou chorob. Výzkum by měl být dokončen a systém připraven k použití do čtyř let. Na projektu, který je financován z programu Evropské unie „Horizon Europe“ částkou téměř 5 milionů eur, se podílí celkem 14 partnerských organizací ze sedmi zemí.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/5. 4. 2024/JS

Moët & Chandon spoléhá na roboty na vinici

Šampaňský dům Moët & Chandon vyvinul ve spolupráci s japonským výrobcem zemědělské techniky Yanmar robotický traktor pro obdělávání svých vinic. Jedná se o autonomní robot YV01, který je řízen pomocí GPS a může pracovat na strmých svazích o sklonu až 45°. Společnost Moët & Chandon prosazuje používání takových vozidel od roku 2019, kdy je lze využít k autonomní aplikaci přípravků na ochranu rostlin i na obtížně obdělávatelných pozemcích. Prototyp byl představen v roce 2021 a zpočátku byl testován na vinici patřící Comité Champagne. To mělo zajistit, aby splňoval požadavky apelace.

Společnost Moët & Chandon poté podnikla rozsáhlé zkoušky se dvěma stroji YV01 na některých ze svých nejobtížnějších pozemků, aby otestovala výkonnost robotů v reálných podmínkách. Současně společnost zahájila školení svých zaměstnanců, aby je naučila

novým pracovním postupům. Na konci roku 2022 společnost Moët & Chandon potvrdila svůj záměr používat stroj YV01 na náročných viničních parcelách v Aÿ a Cramant. Vozidlo stojí přibližně 152 000 eur. Na základě dobrých výsledků začaly společnosti Yanmar Vineyard Solutions a Moët & Chandon v roce 2023 vyvíjet dalšího robota na hubení plevelů ve vinicích.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/2. 5. 2024/JS

Syrovátkový gel zneškodňuje alkohol

Švýcarští vědci představili proteinový gel, který odbourává alkohol v trávicím traktu, aniž by škodil organismu. Mohl by tak zabránit škodlivým a omamným účinkům alkoholu. Vědci ze Švýcarského federálního technologického institutu ETH v Curychu prokázali při pokusech na myších, že nově vyvinutý gel ze syrovátkových bílkovinných vláken přeměňuje alkohol v žaludku na neškodnou kyselinu octovou dříve, než se dostane do krevního oběhu a rozvine svůj omamný účinek. Gel tak přesouvá odbourávání alkoholu z jater do trávicího traktu. Na rozdíl od metabolismu alkoholu v játrech však při tom nevzniká škodlivý meziprodukt acetaldehyd. Acetaldehyd je toxický a je zodpovědný za mnoho zdravotních problémů způsobených nadměrnou konzumací alkoholu.

V budoucnu by se proto gel mohl užívat perorálně před konzumací alkoholu nebo během ní, aby se zabránilo zvýšení hladiny alkoholu v krvi a poškození organismu acetaldehydem. Je však účinný pouze v době, kdy je alkohol ještě v trávicím traktu, a proto nemůže pomoci, pokud je alkohol již v krvi. Nepomáhá ani při snižování spotřeby alkoholu obecně. Gel by však mohl být zajímavý zejména pro lidi, kteří se nechťejí alkoholu zcela vzdát, ale nechťejí zatěžovat svůj organismus.

K výrobě gelu vědci použili běžné syrovátkové bílkoviny, které jsou vedlejším produktem při výrobě sýrů. Ty byly několik hodin vařeny, aby se vytvořila dlouhá, tenká vlákna. Pokud se poté přidá sůl a voda jako rozpouštědlo, vlákna se zesíťují a vytvoří gel. Spolu s železem, glukózou a nanočásticemi zlata umožňuje gel víceúrovňovou kaskádu enzymatických reakcí, na jejichž konci se alkohol přemění na kyselinu octovou. Výzkumníci již na gel podali žádost o pa- ▶

tent. Ještě je však třeba provést několik klinických testů, aby mohl být schválen pro použití u lidí.

DER WINZER/15. 5. 2024/JS

Vodní mlha může chránit révu vinou před vlnami veder

Podle studie univerzity v Mendoze (Argentina) může clona z jemného vodního aerosolu (mlhy) ochránit listovou stěnu révy před vlnami veder – a to pouze se zlomkem množství vody potřebného pro kapkovou závlahu. Studie definovala dny, kdy se teplota pohybovala mezi 21 a 35 °C, jako vlnu veder. Výsledky dvou vln veder ukázaly, že aplikace mlhy výrazně snížila teplotu stěny a příznaky stresu u odrůd Malbec, Syrah a Bonarda. Místo odhadovaných 10,6 litrů na révu a vlnu veder, které by byly nutné při použití kapkové závlahy, se při mlze spotřebovalo pouze 0,53 litrů na révu a vlnu veder. Dalším pozitivním výsledkem bylo, že náchylnost k houbovým chorobám se postřikem nezměnila. V argentinském klimatu byly listy opět suché již po 30 minutách. Zejména v suchých a teplých oblastech, kde je nedostatek vody, by postřik mohl být způsobem, jak reagovat na vlny veder, vysvětlili vědci.

DER WINZER/14. 5. 2024/JS

Bordeaux již ohrožuje plíseň révy

Vinaři v Bordeaux se letos opět potýkají se zvýšeným napadením plísní révy (peronosporou). Již 30. dubna se na třetině ze 47 neošetřených kontrolních lokalit v celém regionu Gironde projevil alespoň jeden příznak plísně révy. V síti 56 produkčních pozemků, které již byly případně ošetřeny, je každý druhý pozemek infikován. V regionu Libournais jsou případy napadení časté až velmi časté. Totéž platí pro Graves, zatímco skvrny na listech v Médocu jsou spíše ojedinělé. První příznaky se v roce 2024 objevily výjimečně brzy. První příznaky byly zaznamenány již 22. dubna, tedy zhruba o dva až tři týdny dříve než v ročnicích 2020 a 2023. Tento jev se vysvětluje mírnou a deštivou zimou. Od září 2023 do dubna 2024 spadlo v Saint-Émilion 950 mm srážek – oproti průměrným 544 mm. A bylo o 1,3 °C tepleji. Vinaři nyní budou muset zvýšit interva-

ly mezi ošetřeními a dávky přípravků na ochranu rostlin, aby omezili nové napadení. Očekává se, že se epidemická nákaza rozšíří i na ostatní vinice v Bordeaux.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/RAFFAELLA

USAIOVÁ/6. 5. 2024/JS

Vědci spouštějí projekt mytí lahví od vína ve Finger Lakes, New York

Vědci na poli skla v americkém státě New York studují způsoby, jak mýt a opakovaně používat láhve na víno, aby zmírnili rostoucí náklady pro producenty vína z Finger Lakes a současně každý rok odstranili desítky tisíc lahví na víno z komunálního odpadu. Oddělení pro ochranu životního prostředí státu New York poskytlo Alfred University 4,2 milionu USD z fondu na ochranu životního prostředí na výzkum zaměřený na podporu recyklace a opětovného využívání skla. Projekt mytí lahví je podporován tímto grantem.

Ve Finger Lakes je více než 130 vinařství, průměrné vinařství používá každý rok asi 10 000 lahví pouze ve svých ochutnávkových místnostech, některá dokonce až 50 000 ročně, zjistil průzkum. Náklady na sklo stoupají, částečně kvůli problémům v dodavatelském řetězci, což znamená, že vinařství čelí vyšším nákladům na nákup skla. Mytím a opakovaným používáním lahví lze některé z těchto nákladů snížit. Jeden z výzkumníků komentoval studii: „Naše výzkumy ukazují, že v některých zemích, které mají mytí lahví, lze lahve použít až 30krát. Kanada má v tomto směru programy, které se zaměřují na pivní průmysl. Chtěli bychom udělat to, co oni a aplikovat to na vinařství ve Finger Lakes. To by byla obrovská výhoda nejen finančně pro vinaře, ale i pro naše celkové úsilí o udržitelnost.“

Existují zatím nevyjasněné otázky: Kdy jsou láhve dostatečně čisté na to, aby se znovu použily? Jaký je dopad vody a čisticích prostředků: poškozují sklo? Jak víno ovlivňuje integritu skla? Jak dlouho trvá, než se sklo rozbije, když jsou láhve myty? Sklo je mikroskopicky porézní, což znamená, že jeho póry jsou měřeny v nanometrech. Kapaliny uložené ve skle mohou sklo degradovat a usadit se pod povrchem uvnitř lahve. Tento zbytek je patrný podle svého zápachu a potenciálně by mohl ovlivnit chuť vína. Výzkum předpokládá metodu mytí lahví, která by umožnila odebrat

velmi tenkou vrstvu povrchu skla – až na mikron, odstranit jakoukoli zbylou vlhkost a zanechat nový, více dokonalejší vnitřní povrch lahve. Až bude dosaženo vhodné metody mytí lahví, zaměří se na vytvoření systému pro sběr a mytí lahví a na určení způsobu, jak budou lahve dopraveny do a z vinařství.

THEDRINKSBUSINESS.COM/ELOISE

FEILDENOVÁ/10. 4. 2024/JS

Německo: Nová (nealkoholická) vína pro Spolkové ministerstvo zahraničí

Spolkové ministerstvo zahraničí ve spolupráci s Německým vinařským institutem (DWI) určilo na základě veřejné soutěže doporučený sortiment vín. Do předběžného výběru bylo předloženo celkem více než 420 vín, z nichž DWI vybral ve slepé degustaci 59, která byla k dispozici pro závěrečnou degustaci v Berlíně.

Letošní nabídku tvoří čtyři šumivá vína, 15 bílých vín, pět červených vín a dvě růžová vína. Poprvé jsou v nabídce také dvě nealkoholické varianty: Z Bischöfliche Weingüter DOM Zero a Dri. Ver! od Vinařství Dr. Hinkel. Vína mohou být použita jako doporučení pro nákup velvyslanectvími a konzuláty. Podávají se na oficiálních akcích, jako jsou recepcce a bankety, po celém světě.

DDW/16. 5. 2024/JS

Víno v historii

Od doby, kdy první hominidi zažili účinky žvýkání zkašených hroznů až po éru industrializace uplynulo 10 milionů let, během nichž se víno vyvinulo z málo významné „řídké kaše“ na vědu. Pojednává o tom sommelier Ferrán Centelles, který vedl tým odborníků z různých oborů, v encyklopedii o víně. Kniha pokrývá období od prvních fosilií hroznů před 66 miliony let až po enologickou revoluci a první párování vín s jídlem na konci 20. století, a to včetně prvních sklenic, první vinných sklepů, prvního katalogu vín nebo vztahu různých civilizací k vínu.

Vývoj vína v průběhu historie řídil pokrok v materiálech (keramika, sklo, nerez) a technologie (teplota), aby se víno mohlo skladovat aby bylo možné s ním manipulovat. Před 10 miliony lety se něco stalo v enzymu ADH4 společně- ▶

mu předkovi lidí, šimpanzů a goril, což mu dalo schopnost syntetizovat alkohol a dávat přednost kvašenému ovoci, které muselo obsahovat něco alkoholu. To bylo první setkání s alkoholem a to se nazývá hypotézou „opilých opic“. Existují hypotézy, že v období paleolitu by mohla vína kvasit v kamenech, ale nebyly nalezeny žádné pozůstatky. V neolitu, 10 000 let př. n. l., už nacházíme jakousi technologii vinifikace s prvními nádobami používanými při kvašení vína v Gruzii. V roce 4 100 př. n. l. je už nalezen první sklep v Arménii. Bylo tam několik nádob, což znamená, že již byla záměrná výroba ve velkém měřítku. V Mezopotámii (3 500–1 750 př. n. l.) bylo víno již v konkurenci s pivem, které bylo oblíbenějším nápojem, hromadným produktem, ale víno mělo lepší pověst a bylo 14krát

dražší než pivo. Ve Starém Egyptě vyvinuli velmi dobrou výrobní technologii, ale hlavně ve starověkém Řecku a Římě došlo k velké inovaci na úrovni technologie, která cestovala po Středozezemním moři. V Řecku se už mnohem lépe zná zpracování hroznů, rozvíjejí se velké lisy a zdokonalují se amfory. V antickém Římě vznikla příručka „Život v taverně“ a jakýsi první průvodce „Michelinem“, který vám říkal, které hostince jsou dobré. Kromě toho vyšla první velká vinařská příručka, Apiciova, kde už byly uvedeny názvy vín z celého impéria.

Ve středověku bylo víno již běžnou součástí stravy. Dnes je víno potravinou, ale nebereme ho jako součást stravy, pijeme ho s mírou k jídlu. Ale ve středověku bylo součástí stravy a pili až dva litry denně. Vína starověkých civilizací

předtím byla spíše podobná „řidké kaši“, s málem alkoholu a trochou oxidace s bylinami, pryskyřicemi, kořením. Moderní enologie začíná kolem roku 1850, kdy je pochopeno, co jsou kvasinky, co je oxidace. Je to v té době, kdy se vinifikace stává enologickou vědou. A potom, když vznikne nerezová ocel v roce 1940, se to vše mění. Je zajímavé, že všechny nástroje, které byly používány před nerezovou ocelí, jsou nyní v módě. Prožíváme návrat do minulosti a je mnoho vín vyrobených v nádobách z keramiky, z betonu, dokonce existuje vinný sklep v Chile, který obnovuje kožené vaky pro kvašení. Takže se zdá, že současný vývoj spočívá v pohledu do minulosti na vyšší technologické úrovni.

EFEAGRO.COM/RUBÉN FIGUEROA/2. 4. 2024/JS